

Marthor lärde sig gaffelvirka

REPORTAGE. Gaffelvirkning är en gammal handarbetsteknik som få kan i dag.

Nu har textilläraren **Kerstin Geust** hållit en uppskattad kurs för mellersta Finströms marthor.

SIDORNA 12-13

Offensiv mot sexuell våld

NYHETER. Skolan måste bli bättre på att få barn att tala om de "dåliga hemlisarna" - sexövergrepp.

Det säger **Malin Gustafsson**, som är expert på hur man bemöter sexuell våld. Erfarenheterna från hennes jobb för Folkhälsan i skolor i Nyland är positiva

och nästa vecka kommer hon till Åland.

Flera åländska skolor har redan gått med i projektet. Polisen utreder nu ett ärende där två minderåriga flickor skall ha fotograferat en man som hade tafsat på dem på torget i staden mitt på dagen.

SIDAN 4

Förvaltningschef gjorde inget fel

NYHETER. Granskningen av förvaltningschef **Arne Selanders** agerande i ärendet som rör Tidningens Ålands kulturredaktör och ledarskribent **Benita Mattsson-Eklund** och hennes make, anställd vid museibyrån, togs upp i landskapsregeringen igår.

–Det föranleder inga ytterligare åtgärder, konstaterar kansliminister **Roger Eriksson** (lib).

Förvaltningschef Arne Selanders.

SIDAN 3

Stugidyll. Övernässtugan är en viktig del av det gamla Mariehamn, men kunde få mera liv med ett servicehus inne på tomten.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Vill satsa på kulturstugor

KULTUR. Övernässtugan och Lotsstugan i Mariehamn bör bevaras och utvecklas. Det anser kulturnämnden som gett utlåtande om en motion i stadsfullmäktige. Övernässtugan bör få ett servicehus för att kunna

utnyttjas bättre. Lotsstugan bör också rustas upp och kunde eventuellt hyras ut som bostad. Den stugan vill man dessutom överföra ansvaret för på hamnnämnden eller stadens fastighetsförvaltning.

SIDAN 8

100-årig tjej i blåbyxor. Det är dags för kaffe hemma hos Henny Öhman på Kaptensgatan. Hon lagar själv allt i ordning. Och kaffebrödet har hon själv varit och inhandlat. Inför födelsedagen på onsdag reser hon bort.

Foto: STEFAN ÖHBERG

Henny fick rikligt av tid

FAMILJEN. Henny Öhman i Mariehamn fyller jämnt 100 år den 24 september.

För sin ålder är hon otroligt pigg och alert. Bor i egen lägenhet i centrum och går själv och handlar. Kokar sin mat. Hänger med i dagsnyheterna och har åsikter om det mesta. Hon kan sitta i timmar och berätta minnen med en stor portion humor.

–Jag har fått rikligt av tid, jag, säger hon inför hundraårsdagen.

Så här ska man leva, enligt Henny Öhman:

–Du föds gråtande bland leende människor. Du ska leva så att du dör leende bland gråtande människor.

SIDAN 6

9

kultur

Kille Williams 60-talsband
Anandas återuppstår på
en cancertaga i oktober.

13

nöje

"I min framtid är jag
hockeyproffs"

KEVIN NYLUND, 13,
GRÄVER I FRÅGELÅDAN.

17

sport

"De borde ha gjort bättre
ifrån sig så här långt."

ERIK SANDVÄRN OM SIN TIDIGARE
KLUBB IFK MARIEHAMN.

åland 24 ikväll

Förvaltningschef **Arne Selanders** besöker Åland 24:s Rakt på. Ämnet är förvaltning och för långa kafferaster.

**Vi fortsätter fira,
med oslagbara priser!**

Vardagar 10-19.
Lördag Söndag 11-16
tel. 17 570 fax 17 581

TILLFÄLLET

Lövuddsvägen, Möckelö

Följ vädret med Nya Åland - på hemsidan och i mobilen

Vädret som sms

För aktuell väderprognos skicka:
PROGNOS FÖGLÖ till 173521
Kostnad 60 cent

För femdygnsprognos skicka:
PROGNOS FÖGLÖ 5

Tjänsten fungerar även för orter i
Finland och Sverige samt för resmål
utomlands

nyan.ax

Två dömda för snatteri, stöld, våld och narkotika

■Två män, bosatta i Sverige, lyckades i samband med en kryssning med Birka Paradise samla på sig hela fem åtal sammanlagt.

Den äldre, 29 år gammal, började med att knycka en kvinnlig passagerares handväska. Tillsammans med sin 23-årige medresenär stal han 16-18 limpor cigaretter från fartygets tax free-butik.

Limporna hittades i mannens hytt och då också en mindre dos marijuana. Då polisen kom för att hämta de två männen gjorde den äldre våldsamt motstånd och hotade poliserna till livet. Den yngre mannen nöjde sig med att försöka hindra poliserna från att gripa dem.

Allt detta ledde till åtal för snatteri, stöld, narkotikainnehav, våldsamt motstånd och hindrande av tjänsteman.

Ålands tingsrätt fann männen skyldiga på alla punkter vilket ledde till 100 dagsböter på sammanlagt 600 euro för den äldre mannen och 60 dagsböter på 360 för den yngre. (tt-s)

15-åring dömd för grovt trafikbrott

■En 15-åring har dömts för grovt äventyrande av trafiksäkerheten, trafikförseelse och olovlig körning. Ålands tingsrätt fann den unge mannen skyldig till sammanlagt fyra åtalpunkter.

15-åringen uppmärksammades i februari av en polispatrull då han med motorcykel körde minst 90 kilometer i timmen norrut längs Skarpansvägen i Mariehamn, in på Klintvägen och vidare längs gång- och cykelbanan vid Smedsgränd. Härifrån gick färden vidare runt Ålands centralsjukhus innan ynglingen återvände i samma hastighet in till gatorna i centrum. Vid flera tillfällen fick både fotgängare och bilar väja undan.

Åtalen för trafikförseelser kom eftersom 15-åringen, som jagades av två polispatruller, inte stannade för deras stopptecken och eftersom motorcykeln egentligen var en omkonstruerad moped. Går mopeden så fort som i det här fallet klassas den som motorcykel och då den unge mannen både var minderårig och saknade körkort blev det alltså också åtal för olovlig körning.

Han dömdes till 50 dagsböter på sammanlagt 300 euro. (tt-s)

Klaralund skall byggas ut

■HAMMARLAND. Daghemmet Klaralund i Hammarland kommer att byggas ut. En utredning som gjordes på våren visar att det finns ett behov av en småbarnsavdelning vid dagiset. För att planera utbyggnaden har kommunstyrelsen nu tillsatt en byggnadskommitté men kommitténs exakta uppdrag skall ännu specificeras av socialnämnden.

Till medlemmar i byggnadskommittén utsågs **Elisabeth Rosenlöf**, ordförande, **Magnus Eriksson**, vice ordförande samt som medlemmar: **Britt-Marie Jansson**, **Håkan Jansson** och **Anders Karlsson**. (jk)

Man dömd i tingsrätten:

Kastade olja och hotade tutta på

Först snodde mannen en dunk olja, öppnade den och kastade delar av vätskan på ett gäng med ungdomar.

Sedan tog han fram en tändare och hotade att tända på.

Det var på Shells bensinstation som den 24-årige svensken för drygt ett år sedan snodde en 10 liters dunk med olja från Select och började kasta vätskan mot tre ungdomar som befann sig på gården. Varför mannen gjorde detta framgår inte ur domen.

Efter det tog mannen fram en tändare och frågade ungdomarna om han skall tända på.

Ungdomarna blev rädda vilket Ålands tingsrätt hade full förståelse för då målet behandlades.

Mannen var åtalad dels för stöld av oljan, men eftersom värdet endast uppskattas till 15 euro bedöms den gärningen som ringa.

Det andra åtalet rubricerades som olaga hot och tingsrätten ansåg att ungdomarnas vittnesmål var tillräcklig bevisning.

Mannen dömdes till 30 dagsböter på sammanlagt 600 euro och måste också ersätta Shell för oljan.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

Hotade tutta på. Det var här på Shells bensinstation som en 24 årig man i fjol kastade olja på tre ungdomar och hotade tända på. Ur tingsrättens protokoll framkommer inte varför mannen betedde sig som han gjorde. Foto: ANDREAS DIENERT

Utredningen av Selander klar

Leder inte till åtgärder

Förvaltningschef Arne Selander gjorde inget fel när han i två insändare ifrågasatte objektiviteten hos Benita Mattsson-Eklund, ledarskribent på Tidningen Åland. Det konstaterade landskapsregeringen i går: ”En tjänsteman som så önskar bör liksom andra människor kunna delta i samhällsdebatten”, står det i utredningen.

Landskapsregeringen har granskat om förvaltningschefens agerande är förenligt med tjänsteplikten eller inte. Arne Selander skrev i slutet av förra året två insändare i tidningen Åland där han undrade om ledarskribent Benita Mattsson-Eklund var jävig när hon kritiserade museibyran där hennes man är anställd.

Benita Mattsson-Eklund hävdade då att Selander samt hennes makes chefer ”varit inkopplade på långvarig och destruktiv mobbning” av maken och begärde en utredning.

Lagberedningschef **Lars Karlsson** fick i slutet av förra året i uppgift att granska Arne Selanders handlande i frågan.

Igår föredrog han utredningen för landskapsregeringen.

Inga konsekvenser

Lars Karlssons slutsats är: ”När en tjänsteman deltar i samhällsdebatten är det enligt min uppfattning viktigt att tillräcklig uppmärksamhet ägnas åt att andra anställda och förhållanden i övrigt på arbetsplatsen inte i onödan hanteras på ett sådant sätt att någon anställd har orsak att känna sig utlämnad. Det att x:s (Benita Mattsson-Eklunds make) anställningsförhållande i detta fall nämnts i ett sammanhang där det inte fanns skäl till att göra det, är dock inte någonting som är av en sådan natur att det bör föranleda några åtgärder från landskapsregeringens sida”, skriver han.

Också kansliminister **Roger Eriksson** konstaterar att det inte finns behov av ytterligare åtgärder.

–Vi har antecknat utredningen till kännedom.

Rimlig förklaring

Lars Karlsson tycker inte att det framkommit något som pekar på att Arne Selander med sina insändare velat framställa Benita Mattsson-Eklunds make i negativ dager. Att Selander nämner att denne arbetar vid museibyran är nödvändigt för

att förvaltningschefen ska kunna motivera varför han ifrågasätter journalistens trovärdighet. Däremot, anser Lars Karlsson, finns det ett stycke om mannens anställningsförhållande som kunde ha lämnats bort.

Lars Karlsson menar vidare att Benita Mattsson-Eklunds redogörelse för sin avsikt med ledarna är helt rimlig.

”Museibyran och dess personal nämns visserligen men inte på ett sätt som nödvändigtvis skulle vara betingat av kopplingar på det personliga planet”, skriver han.

Separat utredning

När det gäller mobbningsanklagelsen gentemot Arne Selander pekar Lars Karlsson på att det finns flera led i tjänstemannahierarkin mellan Benita Mattsson-Eklunds make och förvaltningschefen. Arne Selander ”bör kunna uteslutas från den skara som kan ha ägnat sig åt det slag av trakasserier som Mattsson-Eklund kallar långvarig och destruktiv mobbning.”

Men frågan om trakasserier på arbetsplatsen ska behandlas separat, menar Lars Karlsson. En utredning pågår hos Åbo och Björneborgs arbetardistrikt. I ett tidigare utlåtande har landskapsregeringen framfört att man inte har orsak att misstän-

Har inte gjort fel. Nu har landskapsregeringen tagit del av utredningen av förvaltningschef Arne Selanders agerande då han i två insändare ifrågasatte en ledarskribents objektivitet. ”...Selander bör ha rätt att delta i samhällsdebatten och då också framföra sin syn, en syn som alla inte behöver dela”, står det i utredningen.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

ka att det skulle ha förekommit medvetna trakasserier på museibyran: att det visserligen har funnits samarbetsproblem men att de förorsakats av alla inblandade parter.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Tidningen Ålands ledarskribent Benita Mattsson-Eklund. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Fakta/Selanderutredningen

Begynnelsen till det som resulterade i **Benita Mattsson-Eklunds** anmälan går tillbaka till slutet av förra året. Förvaltningschef **Arne Selander** skrev då två insändare till Tidningen Åland där han undrade om ledarskribent Mattsson-Eklund var jävig

när hon i fyra ledare kritiserat museibyran där hennes man är anställd. Selander skrev sina insändare en kort tid efter att han deltagit i behandlingen av ett ärende som ledde till en skriftlig anmärkning gentemot Benita Mattsson-Eklunds make.

Arne Selanders förklaring till de två insändarna är att han ville upplysa tidningens läsare om att Benita Mattsson-Eklund har personliga intressen i de ämnen hon behandlat i de aktuella ledarna. Det kan ha påverkat hennes objektivitet, enligt honom.

Benita Mattsson-Eklund hävdar i sin tur att Selander och hennes makes chefer ”varit inkopplade på långvarig och destruktiv mobbning” av maken och att Selander använt hennes ledare för att komma åt maken. År förvaltningschefens

agerande förenligt med gott ledarskap, frågade hon landskapsregeringen. I går föredrog lagberedningschef **Lars Karlsson** sin utredning inför landskapsregeringen. Om landskapsregeringens beslut kan ni läsa här bredvid. (ak)

Två flickor antastades på Torget

Man sitter häktad sedan i måndags

En 26-årig man häktades i måndags skäligen misstänkt för sexuellt utnyttjande av två barn. Åtal ska vara väckt senast den 13 oktober.

I början av augusti i år ska den misstänkta mannen ha antastat två minderåriga flickor. Enligt uppgifter till Nya Åland ska flickorna vara så unga som tolv år, men det är inget som **Olof Lindqvist**, förundersökningsledaren vid polisen i Mariehamn, vill bekräfta. Han håller fast vi att de är under 16 år, och att det är med tanke på flickornas är under den ålder som mannen är häktad skäligen misstänkt för sexuellt utnyttjande av just barn. Överfallet på de två flickorna ska ha skett på Torget i Mariehamn mitt på dagen.

–Den häktade mannen ska ha tafsat på flickorna. Han har bland annat klämt dem på bröstet och tagit dem mellan benen, säger Lindqvist.

Tog bild

Flickorna lyckades slita sig loss och ta sig därifrån. Och enligt en källa till Nya Åland ska den ena flickan lyckas ta en bild på mannen med sin mobilkamera. En bild som polisen sedan har använt för att identifiera gärningsmannen. Huruvida det stämmer eller inte vill Lindqvist inte heller bekräfta.

–Jag kan inte gå in i detaljer i ärendet eftersom vi fortfarande utreder, säger han.

Den misstänkta mannen är inte sedan tidigare bekant med flickorna och är heller inte hemmahörande eller skriven på Åland. Polisen vet därför inte om han är tidigare

Tog ett foto på mannen. Enligt en källa till tidningen ska en av flickorna lyckats ta en bild på den misstänkta mannen. Det i sin tur ska ha hjälpt polisen i gripandet. Mannen sitter nu häktad skäligen misstänkt för sexuellt utnyttjande av barn. Bilden är arrangerad. Foto: ANDREAS DIENERT

dömd för andra brott eller känd av polisen.

Ytterligare misstankar

Så sent som för några dagar sedan trodde polisen även den häktade mannen är samma person som antastade en 25-årig kvinna på Ålandsplan

i Mariehamn i början av september.

–Jag kan inte gå in närmare på varför vi misstänkte att han är skyldig till båda fallen, men av någon anledning är de misstankarna inte lika starka längre, säger Lindqvist.

Nästa vecka ska polisen ta

ställning till om de anser att han är skyldig i det fallet eller om han avskrivs från misstankarna.

Även där handlar det om en man som antastat en person. Den 25-åriga kvinnan som var offret i den händelse lyckades också slita sig loss efter att

mannen klämt på kvinnans bröst och mellan benen.

Enligt polisen ska kvinnan även i det fallet ha lämnat ett hyfsat bra signalement.

Senast den 13 oktober ska åtal vara väckt.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax

Föreläsare ska få skolor att upptäcka sexuella övergrepp i tid

Trygghetslära på schemat

Skolan bör ta ett större ansvar när det gäller att upptäcka sexuellt utnyttjande av barn.

Och lärarna bör undervisa om det redan från årskurs ett.

Det menar **Malin Gustavsson** som i nästa vecka kommer till Åland och föreläser i ämnet.

Malin Gustavsson, som länge arbetat med hur man bemöter sexuellt våld kommer till Mariehamn om knappt en vecka i egenskap av konsult i mångfalds- och jämställdhetsfrågor. Hon ska då föreläsa om trygghetsfostran och sexuella trakasserier. Åhörare kommer bland annat lärare från de åländska skolorna att vara.

–Det har länge varit så att skolan inte tycker att det är deras uppgift att ta itu med frågor som sexuellt utnyttjande, säger Malin Gustavsson.

Hon menar att skolorna ansett att sådana frågor är

för svåra och för obehagliga att hantera.

”Dåliga hemlisar”

–Tanken är att vi ska få barnen att öppna upp och prata om de dåliga hemlisarna som vi kallar det, säger hon.

Redan i årskurs ett anser hon att skolan ska ta itu med de dåliga hemlisarna som handlar om att barnen inte vågar berätta om övergrepp, eller inte förstår att de blivit utnyttjade.

–Vi måste få barnen att förstå att de äger rätten över sin kropp. Att de är de själva som bestämmer hur nära och vad och vem som får ta i deras kropp, säger hon.

När eleverna kommer upp i 12-årsåldern utvecklas undervisningen till att mer prata om vad sexuella trakasserier är och var gränsen går.

–Skolan gör barnen en björntjänst om de inte pratar om det. Sexuella trakasserier är ett relativt nytt begrepp men eleverna måste lära sig att det är okej att

Kunnig om sexuella trakasserier. Nästa vecka kommer Malin Gustavsson till Åland för att föreläsa om sexuella trakasserier. Ett ämne som är högst aktuellt med tanke på den senaste tidens sexuella övergrepp som har skett här på Åland.

säga i från, säger Malin Gustavsson.

Lärarna positiva

Genom Folkhälsan har detta varit ett projekt som skolorna i bland annat Nyland jobbat med under ett år. Och enligt Gustavsson är lärarna där mycket positiva till hur projektet har utvecklats.

Men det finns redan även

några skolor på Åland som har hakat på. Bland annat den som enligt uppgift till Nya Åland är skolan där de två flickorna, som antastades av en 26-årig man på Torget i Mariehamn i augusti, går.

–Skolan har under en tid jobbat med Folkhälsan och den trygghetsfostran som rör sexuella trakasserier och mobbning. Skolan försöker

genom ett program med olika steg bygga upp självförtroende hos eleverna, få dem att vara starka och våga säga nej, säger en person med vetskap om den skolan där flickorna enligt källan går.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 469

Eckerökansli till Post- och tullhuset?

Frågan om vem som i framtiden skall husera i det anrika Post- och tullhuset i Storby diskuteras livligt.

Eckerö kommun har fått en förfrågan om kommunen vill flytta till byggnaden men kommunstyrelsen vill först veta vilka förändringar som är tillåtna i den kulturhistoriska byggnaden och vad en förbättring av värmesystemet skulle kosta.

Direktionen för Post- och tullhuset jobbar intensivt med att få fram förslag till hur byggnaden kan användas i framtiden i och med att Posten på Åland valde att lägga ner postkontoret i huset.

Som ett led i det arbetet har direktionen vänt sig till Eckerö kommun för att höra om ett framtida kommunkansli i Post- och tullhuset kan vara ett möjligt alternativ.

Kommunstyrelsen i Eckerö diskuterade frågan i tisdags men utan att ta något beslut.

Kulturella aktiviteter

Näringsnämnden i kommunen har tidigare redogjort för sin principiella uppfattning som bland annat går ut på att åtminstone vissa delar av Post- och tullhuset bör vara öppna året om och att de verksamheter som finns i byggnaden skall vara publika. Den framtida verksamheten skall både utgå från nuvarande verksamhet och komplettera den, anser näringsnämnden och betonar vikten av att dels kunna erbjuda många olika kulturella aktiviteter och dels ett besökscentrum för hela Åland.

Näringsnämnden, som har vänt sig både till direktionen för Post- och tullhuset och Ålands landskapsregering, anser att man snarast borde räkna ut vad det skulle kosta att vinterbona byggnaden.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
tittle.tornroth@nyan.ax

Wikgren söker ordinarie tjänst

■**Kerstin Wikgren** är den enda som har sökt tjänsten som ordinarie föreståndare för De gamlas hem. Wikgren, som är tjänstledig från sin tjänst som socialsekreterare i Eckerö, har varit vikarierande föreståndare för hemmet under ett halvt år.

Förvaltningschef Solveig Jansson är inte förvånad över att fler inte sökte tjänsten.

–Det har varit allmänt känt att Kerstin Wikman skulle söka, säger Jansson.

Förbundsstyrelsen för De gamlas hem behandlar ansökan den 25 september. (t-s)

Nyan rättar

■I början av veckan skrev Nyan om offerterna på skol-luncher. Byråchef **Gösta Helander** vill klargöra att inga offerter har förkastats eller uteslutits. Frågan är fortfarande helt öppen och ärendet under beredning. Gösta Helander beklagar om det som stod i notisen har skapat förvirring eller oro.

Mer skydd för guckuskon

Åland har berikats med två nya naturskyddsreservat.

Ett två hektar stort område i Hammarland och ett halvt hektar stort område i Toböle har godkänts som skyddsområde främst med tanke på de guckuskobestånd som finns.

–De här har funnits med i planeringen länge, säger **Jörgen Eriksson** på landskapets Miljöbyrå om naturreservaten i Saltvik och Hammarland som nu blivit godkända av Ålands landskapsregering.

Två hektar i Hammarland och ett halvt hektar i Saltvik har fredats för guckuskon. Båda områden har funnits med i planeringen sedan Natura 2000 inleddes men har inte haft en akut status och därför har planeringen dragit ut på tiden.

Speciellt skyddsvärd

Guckuskon är en EU-art som enligt EU anses vara speciellt skyddsvärd.

–Vi har tre guckuskolokaler på Åland. Förutom de här två finns ett i Gottby, men det har inte ett naturreservat på grund av markägaren. Men vi har ett avtal.

Naturskyddsreservat ger ett starkare lagligt skydd.

Området i Hammarland Näsgården inkluderar också ett lite större terrängområde med gammal betesmark. Där finns annan fin flora, bland annat orkidén nästrot, som är värda att skydda. Nästrot har fått sitt namn för att ritknölarna ser ut som ett fågelnäste. Den är oansenligt brun, både blommor och stam.

–Den lever i symbios med hassel och området är en hassellund som invaderats av gran.

Och det är något som också tilltalar guckuskon. Den trivs där granen har invaderat till en viss del, men var gränsen går vet man inte. Sedan finns det en faktor x i guckuskons trivsel, som man inte kunnat luska ut. Därför blir det en viktig uppgift för Miljöbyrån att bibehålla naturen i reservaten så att guckuskon trivs. Blir det för ljust försvinner den och man vill inte chansa på hur mycket gran det kan finnas tills guckuskon försvinner. Området i Hammarland har miljöbyrån skött sedan 20 år tillbaka och genom ryggmärskänsla, försök och

Sällsynt. Orkidén guckusko är sällsynt på Åland och värd att skyddas anser man på landskapet och inrättar två nya naturreservat där den förekommer. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Hammarland. Det tjockt dragna linjen visar var det nya reservatet i Hammarland finns. Karta: ÅLANDS LANDSKAPSGREGERING

misstag har man lyckats få orkidén att trivas.

Lönar sig inte

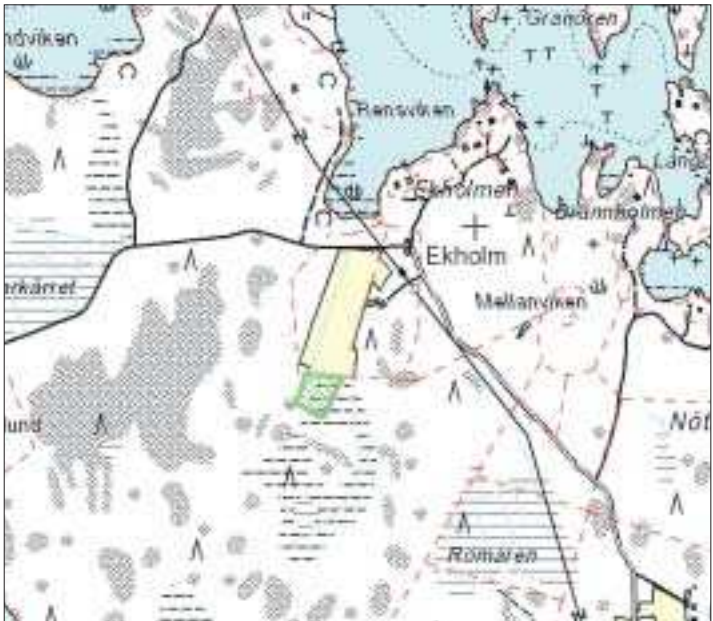
Finns det någon risk med att vi publicerar kartor över bestånd med fridlysta blommor?

–Det är inte möjligt att hemlighålla var de finns. Kunniga

människor och såna som är intresserade kan ta reda på det ändå.

Han betonar att det blir strängare straffpåföljd när det är ett naturreservat. Om man bryter mot föreskrifterna är det inte en förseelse utan ett brott.

Det lönar sig heller inte att

Saltvik. Det lilla området i mitten med tjockt dragna linjer är guckuskons nya reservat i Saltvik. Karta: ÅLANDS LANDSKAPSGREGERING

försöka gräva upp guckuskon och plantera om den i sin trädgård. Orkidén lever i symbios med andra växter och det brukar inte lyckas att flytta på den.

–Man vet inte riktigt hur symbiosen med andra växter fungerar så man är tvungen

att gräva upp ett visst antal kvadratmeter och till ett djup av ett visst antal meter. Det är väldigt knepigt och den gör sig bäst där den står.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Naturreservat behöver inte bli förlust

Naturreservat kan vara ett rött skynke för markägare, som får sina marker ”ockuperade” av landskapet. Man är rädd att marken blir olönsam.

Men det behöver inte bli en förlustaffär, säger **Jörgen Eriksson** på miljöbyrån.

Om man som markägare har en sällsynt växt, fågel eller fluga i sin bästa skog finns det en risk att landskapet vill inrätta naturreservat där. Men inrättandet görs inte mot någons vilja utan efter förhandlingar och man strävar till att det inte ska bli en förlustaffär för

markägaren säger **Jörgen Eriksson** på landskapets miljöbyrå. Därför tar förhandlingar om nya naturreservat så lång tid.

Man ska värdera marken, det ska finnas pengar i budgeten och alla ska komma överens. För att inrätta ett reservat behövs medel för att ersätta markägarna för de verkliga förlusterna och mycket medel till miljövärd.

De nya naturreservaten är inrättade på så kallade intrångsavtal på 30 år. Landskapet har köpt skogen på rot och på det sättet blir det inget avverkningshot.

Ärendena blev akuta efter-

som markägarna ville göra något med skogen.

Bud enligt värdering

Landskapet baserar sina bud på värdering och den skiljer sig från det gängse marknadsvärdet.

–Det är mycket bändande, säger Eriksson. Det ska vara överläggningar mellan landskapet och markägare, markägarna ska överlägga inom släkten och tjänstemännen ska överlägga med politikerna.

Eriksson ger som exempel på ett stort våglöst markområde i östra Vårdö som planeras att bli naturreservat. Arbetet med att inrätta det har pågått

sedan 1990-talet. Området består av elva skiften.

–Det är många markägare det.

När man inrättar ett naturreservat betalar man en intrångsersättning, det vill säga man köper nyttjanderätten. Man köper också skogen på rot och eventuella byggrätter ska köpas ut enligt vissa normer som finns. För ägarna är det skattemässiga fördelar och det är den viktigaste moroten i många fall.

–Det är helt schysst. Markägarna ställer upp för samhället och så ska man få något för det.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Schysst. Jörgen Eriksson tycker att markägarna ska få någon fördel för att de upplåter sin mark till naturreservat. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Fängelsedom för grovt rattfylleri

■En 70-årig man har dömts till villkorligt fängelse i 50 dagar och till 50 dagsböter på sammanlagt 1.100 euro.

Mannen körde i februari från Torggatan i Mariehamn till bensinmacken vid Sparhallen, till Kantarellen och vidare till Godbyvägen med 1,66 promille alkohol i blodet och passagerare i bilen. På vägen mejade han ner en reklamskylt och då han greps visade det sig att fordonsskatten inte var betald.

Det här ledde till sammanlagt tre åtalpunkter: grovt rattfylleri, äventyrande av trafiksäkerheten och fordonsskatteförseelse. Ålands tingsrätt fann mannen skyldig till samtliga åtal. (tt-s)

Stal mobil på skola

■En mobiltelefon har någon olovligt tagit ur en annan persons skolväska. Detta skedde i en skola i Mariehamn. Polisen betecknar händelsen som snatteri.

Polisen rapporterar även om två fall där förare överträtt hastighetsbegräsningarna och en som inte betalt sin fordonsskatt. Därtill har två cyklar anmälts som stulna. (ab)

Polisen undersöker Finström-Geta församling

■Polisen har inlett förundersökningen om Finström-Geta församlings ekonomi då kyrkorådet har polisanmält den tidigare ekonomen. I förundersökningen undersöker polisen om det finns skäl att misstänka att ett brott begåtts.

–Det beror på hur den framskrider vilka åtgärder som tas, säger **Henrik Hagelberg** på polisen.

Mer vill han inte uttala sig om förrän förundersökningen är avslarad. Då tas beslut om bevisningen räcker till åtal. (ns)

Ny representant för Talentia

■**Marjo Österberg** har, genom medlemsomröstning, valts till Talentia-Ålands representant i Socialarbetarförbundets förbundsfullmäktige för de närmaste fyra åren. Talentia är den sociala branschens fackorganisation. Det här meddelar föreningen i ett pressmeddelande.

Österberg arbetar till vardags som socialarbetare i Jomala. Tidigare representerades Talentia Åland i förbundsfullmäktige av **Sirpa Eriksson**. (ab)

Böter för rattfylla

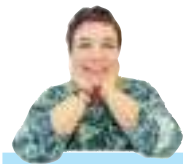
■En 34-årig man har dömts till 40 dagsböter på sammanlagt 240 euro för rattfylleri.

Mannen greps i juni på gamla Godbyvägen med 0,86 promille alkohol i blodet.

Tingsrätten utfärdade också körförbud till den 29 oktober. (tt-s)

Stöld i butik

■Natten till onsdagen bröt sig någon eller några in i en affär i Mariehamn och stal växelkassan. Händelsen är polisanmälld. (ab)

Kiki Alberius-Forsman

Epost: kiki@nyan.ax

Telefon: 528 451

Myndig

FREDRIK BJÖRKROOS

Namn: Karl Fredrik Oliver Björkroos.
Bor: Brändö/Mariehamn, studerar i stan.
Fyller 18 år: i dag den 19 september.
Familj: bor hos mormor **Solveig Rönn** i Mariehamn och i Brändöby hos mamma **Nina Berg** med **Evald** och systern **Felicia**.
Skola/jobb: går i Ålands sjömansskola.
Intressen: tjejer, datorer och bilar.
Framtidsplaner: att bli sjöman.
Gratulerar av: hela gänget i Norrsunda, pappa **Henrik** och **Monica** och **Mette, Eric** och **Victor**.

Skolmaten

Vecka 39, 22-26.9
Kyrkby och Vikingaåsen
Måndag: Flygande Jakob, ris, sallad.
Tisdag: Biff Stroganoff, potatis, sallad.
Onsdag: Stekt fläsk, stuvade makaroner, sallad.
Torsdag: Tex. Mex med tillbehör.
Fredag: Mannagrynsgröt, potatis- och purjolöksoppa, mjukt bröd, pålägg.

Mariehamns stads grundskolor
Måndag: Pyttipanna, ägg, saltgurka, rödbeta.
Tisdag: Fisk, säs, potatis.
Onsdag: Kasslerfrestelse.
Torsdag: Kycklingpanna, aioli.
Fredag: Höstsoppa, ost, bröd. Salladsbuffé alla dagar.

Godby
Måndag: Kokt korv, potatismos, grönsaker.
Tisdag: Lasagne, sallad, grynost.
Onsdag: Lokförarens saffransfisk, potatis,råkost.
Torsdag: Flygande Jakob, ris, sallad.
Fredag: Ärtsoppa, plättar, sylt, bröd med pålägg.

UNDANBEDES

All eventuell uppvaktning undanbedes

Maj-Britt Söderström

GUDSTJÄNSTER

JOMALA FÖRSAMLING

Söndag 21.9 kl. 10 Skörde-festgudstjänst i Ålands försöksstation, R Syrén, H Östman, S:t Olofs kyrko-kör. Följ skyltningen från parkeringen.

Henny – född 1908 – blickar tillbaka

PRATSTUNDEN

Etthundra år! Född 1908! Det är omöjligt att tro.
Henny Öhman öppnar glatt och tar emot oss i sin lägenhet mitt i stan. Hon har silvriga lockar, röd tröja och blå byxa och dukar fram kaffe och kaffebröd. Egenhändigt inköpt.
–Någon har lurat oss och sagt att du fyller 100 år, men det kan vi inte tro, säger vi.
–Någon har lurat mig också, lyder det rappa svaret. Jag tror inte på det själv!

Tänker annorlunda

Efter två timmars pratstund känns Henny som en väninna. Hon har gott minne, hon har åsikter om dagsläget och det märks tydligt att hon hänger med sin samtid, hon är rolig och pratglad. Gång på gång glömer man bort att hon faktiskt snart är 100 år.
–Uschan, uschan! Säger hon.
Det är ett favorituttryck.
–De där barnen som mördades i Sverige. Jag kan inte höra mer om det! Uschan, Uschan! Tal inte om det!

Känner du att du blivit klokare med åren?

–Jag tänker annorlunda nu för tiden, det gör jag. Numera skyddar jag mig från det värsta, från hemska nyheter i tv:n som jag inte kan göra något åt i alla fall. Jag har fått mycket att minnas och barndomen blir tydligare, fast jag ibland inte minns vad som hände i går.

Vad tror du om framtiden?
–Ha ha, jag har framtiden bakom mig! Nu planerar jag bara för en dag i taget.

Första världskriget

Perspektiven svindlar gång på gång. När vi talar om ”kriget” måste vi fråga vilket av krigen. Så mycket har Henny varit med om.
–Jag minns när första världskriget bröt ut. Folk var ute och tröskade och solen sken så starkt. Det var innan jag börjat skolan. Mamma gav mig en slant för att gå till butiken och köpa jäst. Det fanns en butik i Norrboda på den tiden. Expediten var min gudmor och brukade bjuda mig på karameller. Men

Med glimten i blicken. I hundra år har dessa ögon sett världen. Många förändringar har Henny Öhman varit med om. Det har lärt henne att tänka annorlunda, mer positivt, säger hon. Ännu i dag är hon otroligt pigg och pratglad. ”Uschan, uschan”, säger hon. Och skrattar stort.

– att jag minns att solen sken så starkt...
Årtalet måste ha varit 1914.

Bästa tiden i livet

Skolan fanns på den tiden i Klemetsby, precis som i dag. Ett tiotal barn gick till skolan de fem kilometrarna från Norrboda.
–Nu skjutas barnen från dörr till dörr. Det kan aldrig vara bra. Jag minns att jag brukade få med mig komjolk i en flaska som mamma just mjölkat ur kon. Men den kunde frysa på vägen, så kallt var det ibland. De sista åren bestyrde vår fröken **Lindström** så att vi fick kokt gröt till skolfrukost.

Det var upp till 40 barn i skolan och en lärare.
–Jag tänker ibland att det var bästa tiden i livet när jag gick i skolan. Jag tyckte verkligen mycket om skolan och jag beundrade fröken Lindström

Körde lotsbåt

Det var till Lemland Granö som Henny flyttade 1922 när hon hittat sin Karl och gift sig med honom. De flyttade in en vecka före bröllopet. Där drev makarna ett litet jordbruk med uthyrningsstugor och senare blev Karl lots på Nyhamn.
–Jag var med och bakade åt 60 man i den finska militären som fanns på Nyhamn då. De fick hemvete och till lördagen ville de ha 30 kakor av buldeg.
Lotsbåten lärde sig Henny att köra själv.
–Det var roligt det!
Det riktigt lyser om henne när hon berättar.
–En gång körde jag hem med lotsbåten från en brandkårsfest och sedan fick jag en egen

Fakta/Henny Öhman 100 år

Namn: Henny Märtha Emilia Öhman, född Danielsson.
Född: den 24 september 1908 på Mickels i Lumparland Norrboda.
Bor: på Kaptensgatan i Mariehamn.
Familj: änka sedan 1974, maken hette **Karl**, dottern **Anne-May**, född 1934, avled ett par år efter sin pensionering, men tre barnbarn, barnbarnsbarn och barnbarns barnbarn har Henny att umgås med.
Födelsedagen: firas enbart inom familjen. Bortrest.

mindre båt att fara till stan och shoppa med, skrattar hon.

Kärna smör

Karl var i Alaska och fiskade lax när de träffades.

Minns du första gången ni träffades?

–Klart jag gör! Jag tänkte att han där sticker iväg igen till Amerika han. Och jag vill komma med!

Men han kom hem och de två gifte sig 1933. Genom åren fick Henny ta mycket eget ansvar när Karl var ute på arbete.

–Uschan, uschan. Vi låg som maskar i grönsakslandet, min dotter och jag hela somrarna och rensade i landen. Under kriget fick vi bra betalt för varorna. Löken gav 70 mark per kilo. Det var inte så konstigt, butikshyllorna var ju alldes tomma. När jag skulle ha strumpor åt flickan en gång så måste jag byta mot smör, ägg och kuponger. Jag kärnade smöret själv, men de sista åren lämnade vi till mejeriet. Då blev allt mycket lindrigare.

Fisken borta

Familjen fiskade också.
–Vi fick allt, sik, abborrar, gäddor.
Men numera är det ont om fisk i vattnen runt Granö.
–Det är fiskodlingen där som smutsat ner så förfärligt. Uschan!

Klippte gräs

Fredsslutet kom den 13 mars 1945 och Henny hörde om det på grannens radio.
–Bara de slutar skjuta någon gång, tänkte jag.
Numera är huset på Granö släktens fritidshus.
–Fram till dess jag var 90 körde jag själv gräsklipparen där ute.

Klarar sig själv

Otroligt nog klarar Henny det mesta av det praktiska i vardagen ännu. Hon går ut och handlar sin mat och kokar själv. Barnbarnen hjälper henne med

städning av den fräscha lägenheten och en gång i veckan har hon hemtjänstpersonal hos sig när hon badar.

–Det är lite lömskt annars. Det är bra att någon är här när jag plaskar av mig.

Brorsonen **Herbert Danielsson**, 84 år, har Henny mycket kontakt med och de båda hjälps åt med saker och ting. Hon kallar honom ”pojken” – han är ju bara 84...

–Han sa en gång att ända sedan jag slutade leka med dockor, så har jag lekt med honom

Tänker du mycket på döden?

–Jo, det gör jag. Jag längtar efter ett slut, det gör jag.

Känner du dig ensam?

–Nej, mina barn – jag menar barnbarn – tar hand om mig. Men mina närmaste är borta, min dotter sörjer jag mest och får ibland för mig att hon ändå är här med mig. Det är inte naturligt att barnet dör före föräldern. Men alla mina skolkamrater är borta och alla skriftskolkamrater, men jag har en väninna som brukar ringa och prata.

Hur ska man leva för att bli 100 år?

–Hårt arbete, det hjälper. Och så har jag det i generna från min mammas släkt, **Wenströms** från Vårdö Grundsunda. Där levde alla till hög ålder och de hade full sans till sista andetaget. Tänk vilken gåva att få dö så!

Tror du på Gud?

–Nog finns han väl nånstans. Min barnatro minns jag bra. Mamma lärde mig be.

Hur ska man leva?

–Så här är det: Du föds gråtande bland leende människor. Du ska leva så att du dör leende bland gråtande människor.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax
tfn 528 469

Familjen i Norrboda. Bara Henny, trea från vänster, är i dag kvar i livet av dem som finns med på bilden från hennes barndomshem Mickels i Lumparland. Från vänster Hilda, mamma Aina, Henny, lillebror Sigurd, äldste brodern Valdemar och pappa Johan-Edvard. Den bruna hästen förstod bara ryska, berättar Henny. Den hade tidigare tillhört kvarvarande ryssar på Åland!

”Pojken” är 84 år. Herbert Danielsson är en brorson, ”pojken” kallad, som står Henny nära och hjälper till i vardagen.

Närmast havet. Till Lemland Granö kom Henny som gift och här levde hon hela sitt vuxna liv med jordbruket som hon varannan vecka själv ansvarade för när maken var borta i sitt arbete som lots. Ännu som 90-åring for hon dit för att själv klippa gräset på tomten. Tavlan är målad av Bengt Svenblad.

Alicia, snart 4 år, och Alex, 1,5 år, fick en lillasyster den 25 augusti. Minstingen föddes på Danderyds sjukhus med måtten 4.195 gram och 51 cm. Föräldrar är Marcus Risberg och Tina Sjölund. Familjen bor i Stockholm, men kommer ursprungligen från Åland. Foto: PRIVAT

Den 16 september kl 09.03 föddes denne kille, med vikten 2.835 gram. Storasystrar heter Julia och är 2 år och 9 månader gammal. Pappa heter Henrik Johansson och mamma är Darina Mörn. Familjen bor i Jomala Gottby. Foto: ANDREAS DIENERT

Den 9 september kom Louise Maria Kristina till världen. Hon föddes på Huddinge sjukhus i Stockholm kl.06.54. Hon var 51 cm lång och vägde 3.755 gram. Föräldrar är Helené Rask från Hudiksvall och Jonas Blomster från Mariehamn. Familjen är bosatt i Hägersten i Stockholm. Foto: PRIVAT

En flicka som ska få namnet Emelie föddes den 17 september kl 08.46. Hon var 49,5 cm lång och vägde 3.500 gram. Storasyson är Fredrik, 9 år, och Tobias, 2 år. Föräldrarna heter Tommy och Eva-Maria Häggblom. Familjen bor i Sund Kastelholm. Foto: ANDREAS DIENERT

Ny på Åland

Kom ihåg

■ ■ **Eckerö marthaförening:** Möte tisdag 23.9 kl 14.00 i Ekergården. Nya och gamla medlemmar välkomna!

■ ■ **Eckerö pensionärsförening:** Månadsträff på Ekergården onsdag 24.9 kl 13. Gästföreläsare Maria Nummelin om hälsa, kost och immunförsvaret. Lotteri och kaffeservering. Välkomna.

■ ■ **Ekologiska odlarna:** Söndag 21.9. Vi är på Skördefesten på Naturbruksskolan. Rune Kalfhansen, känd från SVT, tillreder grönsaker och vi drar igång vår kampanj för ett GMO-fritt Åland.

■ ■ **Folkhälsan i Eckerö:** Motionsdansen börjar på Ekeborg fredag 26.09.08 kl 19.30. Buggen en halv timme före kl 19.00.

■ ■ **Folkhälsan i Finström:** Yogaträningen startar söndag 21.9 kl 19.00 i Godby högstadium. Obs plats.

■ ■ **Hammarlands marthaförening:** Månadsmöte tisdag 23.9 kl 19.00 i Marthabo.

■ ■ **Hälsofrämjandet på Åland:** Maggies vattengymnastik fortsätter i Godby simhall måndagen den 29.9 kl 15 och onsdagen den 1.10 kl 15.30 och 16.30. Den som inte tänker fortsätta eller vill byta grupp ska meddela på tel 43606

eller 0457 0723806. Nya simmare välkomna.

■ ■ **Kastelholmsnejdens dansare:** Vill du börja dansa gillesdans? Då har du chansen nu! Måndag 22.9 kl 19.00 startar vi i Källbo skola i Godby. Du bör kunna de vanligaste danserna: vals, schottis och polka. Ta gärna en partner med, men det är inte ett måste. Avgift: 15 e/termin.

■ ■ **Mariehamns marthaförening:** Handarbetsträff tisdag 23.9 kl 13 hos Sylvia på Bergshöjden 13.

■ ■ **Mariehamns marthaförening:** Kyrkogångssöndag 28.9 kl 11.00 till Sunds kyrka. Efter högmässan kyrkkafe i Godby hotell, anm. till Ann-Lis tel. 35 457 senast 25.9.

■ ■ **Pålsbölenejens byalag:** Kom i håg skördemarknaden på Landsbygdscntret i Jomala på söndag. Brödbakare och andra givmilda, ring Ulla Mörn tel. 42 344 och meddela vad du kan bidra med för skänkta varor. Mottagning på Bergbo söndag 8.30-9.30. P.S om den tiden ej passar ring oss så fixar vi det.

■ ■ **Vårt Hjärta:** De ledde hjärtrundepromenaderna startar igen söndag 21.9 med avgång kl. 11 som tidigare från Baltichallen och Rökkas i Ströndnäs. Fyll i ditt motionskort och delta i hjärtrundelotteriet, gå av hjärtats lust och för ditt hjärtas hälsa, umgås och ha roligt!

■ ■ **Vårt Hjärta:** Tisdagsvattengympan i Gullåsen, båda grupper, är inställd, tisdag 23.9 pga reparationsarbete. Planenligt igen nästa tisdag 30.9 men kolla kalendern dagen innan eller ring Annette, 14 195.

■ ■ **ÅBSK:** Utställningsträning onsdag 24.9 kl 18.00 på plan. Frågor, ring Gudrun 0457-343 1490.

Vi talar svenska!

KUNG FU PANDA

www.kungfupanda.fi

MERYL STREEP PIERCE BROSNAN

MAMMA MIA!

MOVIE

www.mammamia-elokuva.fi

THE DARK KNIGHT

lö kl. 18.00
sön kl. 16.00
-F7/5 7€

FAMILJE-PAKET
4 biljetter 20€

fre+må-to kl. 18.00,
-T- 8€

Repris på publikens begäran!

filmerna visas 19-25.9

fre-lö+må-to kl. 20.30,
sön kl. 18.00
-F13/11 8€

Batman action/äventyr

BIO SAVOY
www.kinocity.fi

100 ord
från din förening

redaktion@nyan.aland.fi

Martha-föreningar på Åland

I helgen är det vårt uppskattade brödlotteri på skördemarknaden i Jomala. Bröd och bakverk lämnas gärna föreningsvis på marknadsdagen från klockan 10.00. Kom ihåg att det ni bakar bör ha med innehållsförteckning. Tack på förhand för alla godsaker! Charlotta Solax, projektkoordinator Ålands Marthadistrikt. Vid frågor ring mig på 040-518 5362

Demensföreningen och Folkhälsan

Anhörigstöd är temat för den Internationella Alzheimerdagen, söndagen den 21 september kl. 13.00 - 16.00, som arrangeras vid Folkhälsans Allaktivitetshus. Dagen inleds av regeringsledamot **Katrin Sjögren**, som även informerar om den reviderade Lagen om stöd för närståendevård, som träder i kraft den 1.1.2009.

De anhöriga vet oftast själva bäst, vilket stöd de behöver och i programmet ingår därför en familjs berättelse om, hur det är att leva med demens på Åland. Medverkar gör även **Helena Forsström**, vårdutvecklare vid Folkhälsans Demenskunskapscenter i Helsingfors, **Christian Andersson**, överläkare och specialist i geriatrik vid Ålands hälso- och sjukvård, **Regina Österlund**, demensrådgivare vid Demensföreningen på Åland, **Sonja Signell**, hälsoinformatör vid Folkhälsans Infotek och **Mejt Svahnström**, ansvarig närvårdare vid Dagcenter vid Folkhälsans Allaktivitetshus. Det går bra att titta in bara för en stund eller närvara hela programtiden. Lättare servering ingår under dagen. Närmare information ger demensrådgivare Regina Österlund, tel. 527 369 eller hälsoinformatör Sonja Signell, tel. 17 435. Alla intresserade är hjärtligt välkomna!

Annonsera i
den tidning
du själv läser!

www.sundqvists.com

MONSTERS OF MORA

primal fear
LILASYSER
Astrid Doors
WITCHAMEN
hardcore
Team Cons
bally

www.monstersofmora.se

Kom med oss till **Monsters of Mora** - Sveriges största inomhusfestival med band som Hardcore Superstar, Primal Fear och DAD

Avresa: 31.10 med Rosella kl. 8.00
Retur: 2.11 kl. 14.00 EUR 263

Boka nu på 22 570!

När borta är som bäst

SUNDQVISTS RESOR

Bussplan

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

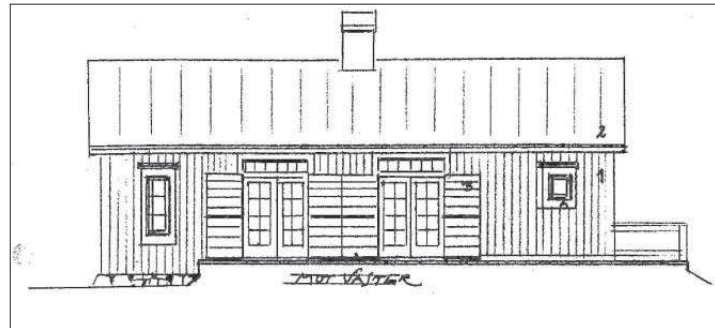
kultur

”Använder jag konjunktiv så får jag omedelbart tio mejl från glada svensklärare.

CECILIA HAGEN, JOURNALIST OCH FÖRFATTARE, I JOURNALISTEN

Vill utveckla kulturstugor

Kulturnämnden gav utlåtande om Övernässtugan och Lotsstugan

Servicehus. Så här ser fasaden ut på det servicehus som dåvarande stadsarkitekten Folke Wickström ritade för Övernässtugan.

Övernässtugan och Lotsstugan bör utvecklas som en del av projektet ”Stadsmuseum”. Det anser kulturnämnden som inte vill att stugorna säljs. Däremot vill man överföra Lotsstugan på hamnnämnden och bygga det servicehus som är en förutsättning för en aktiverad användning av Övernässtugan.

Kulturnämnden gav sitt enhälliga utlåtande i frågan vid sitt möte på onsdagen, ett möte som hölls i Övernässtugan. Man har också besökt Lotsstugan under beredningsarbetet.

Att frågan om stugornas framtid kom upp hänger samman med en fullmäktigemotion med **Anne-Helena Sjöblom** som första undertecknare. I motionen begärdes en utredning om en eventuell försäljning eller uthyrning av Lotsstugan och Övernässtugan och om hur deras kulturhistoriska värde skulle kunna säkras.

Vill inte sälja

Kulturnämnden går enhälligt emot en försäljning och begär

i budgetplanen för åren 2009-2011 medel för att ”kunna utveckla verksamheten i byggnaderna som en del av Stadsmuseum”. Däremot anser nämnden att det finns möjligheter att hyra ut stugorna men dessa bör då först rustas upp till en sådan nivå att de kan fungera som möteslokaler.

–Lotsstugan kunde också fungera som bostad om sanitära möjligheter och bättre isolering ordnas, skriver man.

Servicehus ett måste

Det servicehus som planerades i samband med renoveringen av Övernässtugan på 90-talet – och som sedan dess föreslagits i budgetäskanden – anser man bör vara utgångspunkten för att utvidgad verksamhet skall kunna bedrivas på det museala området vid stugan.

–Renoveringen som utfördes var bunden till och förutsatte att servicehuset skulle byggas. Stugans befintliga skick erbjuder inte de möjligheter som i dag krävs för verksamhet i allmänna utrymmen, framhåller nämnden

Övernässtugan. För att kunna utnyttja Övernässtugan bättre borde den få ett servicehus. I de planer som redan finns skulle ett sådant hus kunna byggas inne på gården vid det nuvarande utedasset där det tidigare stått ett uthus.

I utlåtandet noteras också att landskapets museibyrå har påpekat att stugan bör kulturminnesmärkas. Större ingrepp, som till exempel att återigen dra in vatten skulle inte befrämja äktheten, menar man.

Till hamnnämnden

I kulturnämndens budget för 2009 föreslås att Lotsstugans kostnader för avskrivningar, räntor och förvaltning överförs på hamn- och räddningsnämnden, eventuellt fastighetsförvaltningen.

–För att stugan skall kunna hyras ut till enskilda eller föreningar krävs en upprustning av området och byggnaderna. Till fastighetsförvaltningen har skickats förslag på vad som bör göras, skriver kulturnämnden.

Kulturchef **Tom Eckerman**, som är föredragande i nämnden, säger till Nya Åland att byggandet av servicehuset vid Övernässtugan är centralt om man vill få stugan och området i användning. Servicehuset som bland annat skulle

Lotsstugan. upprustad skulle lotsstugan på Lotsberget i Mariehamn till och med kunna fungera som bostad, menar kulturnämnden som dock vill bolla över den till hamnnämnden eller fastighetsförvaltningen. På trappan kultursekreterare Mervi Appel.

innehålla toaletter, kök och serveringsutrymme är en förutsättning för att själva stugan skall kunna bevaras utan moderniserande ingrepp.

Eckerman hänvisar också till att det i planerna har funnits en mindre utomhusscen på området och också för de evenemang som då kunde hål-

las vid Övernässtugan behövs också servicehuset.

Köpmannagården

En del av helheten är också Köpmannagården, med sitt museum, som nu ägs av köpmannaföreningen men som man nu inte haft resurser att hålla öppen. Köpmannagården nämns inte specifikt i kulturnämndens utlåtande men Eckerman säger att det funnits ett intresse från föreningens sida att överlåta fastigheten på staden. Hittills har man dock avvaktat från kulturförvaltningens sida. Enligt Eckerman borde föreningen göra en grundlig utredning över gårdens skick, eventuella fuktskador och liknande, innan ett övertagande på allvar kan diskuteras.

–Men också Köpmannagården är en viktig del av helheten i området, konstaterar Eckerman.

Övernässtugan har tidigare använts av marthaföreningen och där har också hållits en del andra möten och små utställningar. Den anses passa utmärkt för småskalig verksamhet av detta slag, viskonsorter, litterära uppläsningskvällar och liknande.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax

Stadsbibliotekets utlåningssiffror

för årets första åtta månader visar, enligt bibliotekschef **Eva Gustafsson-Lindvall**, glädjande nog att biblioteket verkar ha brutit den nedåtgående trend som kan iakttas i omgivningen. Nylige rapporterades om sjunkande siffror i Helsingfors. Gustafsson-Lindvall tror att stadsbibliotekets nya utlånings- och återlämningsautomater har gjort sitt till.

–Många som vi visar hur man ska göra uttrycker sin uppskattning över hur enkelt och smidigt det är. Kanske att en del också uppskattar den ökade integriteten när man inte längre behöver anlita personalens hjälp – man kan låna vad man vill och ingen ser vad man har valt. De fysiska besöken visar också en liten men dock ökning jämfört med fjolåret. □

Författaren Erik Eriksson,

verksam i Grisslehamn, besöker Eckerö post- och rullhus söndag, den 21 september. Eriksson berättar om sitt författarskap och signerar även böcker. I hans romantrilogi ingår ”Det brinnande havet”, ”Den blå stranden” och ”Den sista stormen”. Dessutom berättar författaren om sin senaste bok ”Jag såg kärleken och döden” som utkommit nu i september. Han föreläser kl. 14-15. □

Sveriges äldsta utställning är

troligtvis ”Dukade bord” på Nordiska museet som öppnade 1955 och som fortfarande är mycket omtyckt av museets besökare. I utställningen berättas det om mat och dryck och om seder och bruk i samband med måltider. Utställningen spänner över fem sekler, från 1500-talet till omkring 1950, skriver museet i sin information.

Pampiga och eleganta dukningar varvas med det mer sparsmakade. I utställningen presenteras tio små och stora interiörer med uppdukade bord ur slotts-, herrgårds- och borgerliga miljöer. Det är bord för frukost, middag och fest, för konfekt, punsch och brännvin. Dessutom visas ett stort bord för kaffekalas och ett litet för te. □

Stockholms Allmänna

Sångförening kommer till Åland och ger, tillsammans med maskören Åländska sångare, konsert i S:t Görans kyrka den 11 november. Stockholms Allmänna Sångförening är en av Sverige äldsta maskörer. Den är grundad redan 1962, men skall inte blandas i hop med Uppsalakören ”Allmänna sången” som är den äldsta, framhåller Stockholmskörens vice ordförande **Lars Hode**. Kören dirigeras av **Jonny Goetzinger**. □

SÄVA Kurs 25.9 D1 kurs 23.10

ARR: Energi och miljötekniska föreningen i landskapet Åland r.f.

Plats:	SÄVA : PARK	D1 : Ålandsv. 36 ÅBF.
Datum:	SÄVA: 25.9	D1 : 23.10
Tid:	SÄVA: 08.00	D1 : 09.00
Pris:	SÄVA: 280 €	D1 : 250 €
Kurslängd:	Hela dagen	Hela dagen

Med vänlig hälsning **STYRELSEN** för EMIL r.f.

genom verksamhetsledare

Mikael Erickson

Gsm: 0400634444

Anmäl dig till: mikael.erickson@emil.aland.fi

Läs mera på vår hemsida www.emil.aland.fi/

Betalning av kursavgiften sker innan kursen till Föreningens konto: 163030-1057
Märk inbetalningen med namn på deltagarna eller/och firma namn.

Kom med i det EU-finansierade företagsutvecklingsprogrammet som nu arrangeras på Åland!

Entreprenörsakademin på Åland

–Stöd för utveckling av ditt företag

Målgrupp

Små- och medelstora företag som önskar utveckla sin affärsverksamhet. Vi hjälper dig med att produktifiera idéer, växa kontrollerbart, genomföra en generationsväxling eller skapa nya marknader.

Du får

• En grundlig företagsanalys, 12 givande utbildningstillfällen och personlig handledning under tiden oktober 2008 – december 2009.

Din insats

• Förmånlig deltagaravgift, endast 750 € tack vare ESF-finansiering + ev. rese- och boendekostnader.

Anmälningar **senast 24.9.2008** via hemsidan: www.abo.fi/fc/entre-aland/

Mera information:

Christer Kullman, tfn: (0)18 537 790, e-post: christer.kullman@ha.ax
Anne Lindgren, tfn: (02) 215 4658, e-post: anne.lindgren@abo.fi

"It's Now or Never"

Veteranband gör sällsynt spelning på cancergala

Anacondas, Tellus, Teenagers är tre välkända åländska dansband från sextio- och sjuttiotalen. Den 4 oktober får deras fans en ny chans att lyssna och dansa till dem. Ålands cancerförening ställer då till med Rosa bandet-gala på Hotel Arkipelag. The Taxman, där gamla dansbandsmusiker lirar än i dag, är också med.

Dansbandsmode 1978.

Tellus återförenas med originaluppsättningen. Från vänster Lennart Eriksson, Guy Ahlqvist, Lasse Fredriksson, Kenneth Eriksson och Jan-Peter Jansson. Det här var omslagsbilden på LP:n som de delade med Yester.

Danslystna som i dag hunnit en god bit upp i medelåldern hörs ofta prata om de gamla dansbanden. De minns när de dansade till Anacondas, Tellus, Teenagers och några till.

Karl-Erik "Kille" Williams i Anacondas berättar att bandet spelade aktivt mellan åren 1962 och 1967, men nu har det gått många år sedan man senast samlades för att spela till dans. Anacondas spelade på en cancergala på gamla restaurang Sabina 1986 och "en stund" på en Lionstillställning på Arken 2003, men annars har man inte framträtt.

–Det är en hel del som måste till när man inte spelar regelbundet, säger Kille.

Med på Sabina-galan 1986 var också Tellus och Teenagers berättar **Lasse Fredriksson** och **Bertil Bergens** som var med i de banden.

–Teenagers spelade också på en privat tillställning på nitio-talet men det är allt, säger Bergens.

Dokumenterade

De åländska dansbanden är också aktuella just nu genom den dokumentära cd-utgåva som **Patrik Dahlblom** släppte tidigare i år. Men nu finns det alltså möjlighet att höra de gamla banden live, ta en sväng på dansgolvet och minnas gamla tider.

Till galan kommer man också att ge ut ett programhäfte där Patrik Dahlblom presenterar banden och deras historia. Där kan man bland annat läsa att Anacondas spelade in den första popskivan på Åland, om hur det gick till när Tellus blev bannlyst på Arken eller om hur Teenagers försenades till en spelning i Ekenäs när färjan fastnade i packis.

Beatles-inspirerat

I The Taxman, som alltså också är med, får grånade popmusiker sitt lystmäte än i dag. Medelåldern i bandet som **Guy Karlsson** samlat ihop ligger kring 45 år eftersom den dras nedåt av någon tonårsmedlem. För dem som gillar Beatles är The Taxman en trivseltgarant på galan den 4 oktober.

Gun-Mari Lindholm, vice ordförande i Ålands cancerförening, och föreningsverksamhetsledare **Helka Andersson** är nästan upprymt glada över den tillställning man bjuder in till på Arken i oktober.

Oktoberroligt

Enligt Gun-Mari Lindholm är oktober den internationella Rosa bandet-månaden och nu

kommer också Åland att sälla sig till dem som då genomför insamlingskampanjer. Hon berättar att man i vintras inom föreningen spånade kring vad man kunde göra och att det då föll sig ganska naturligt att det skulle bli en Rosa bandet-gala.

–Oktober är ju en ganska murrig månad på Åland och vi ville hitta på något roligt som kunde få folk ur stugorna, säger hon.

Utöver dansbanden bjuds det också på en del annat program. **Stefan Lund** spelar med i The Taxman men sjunger också i duon Stefan & Tom tillsammans med **Tom Heidenberg**. Medverkar med sång gör också **Erica Dunder** och så skall det bli allsång med **Lennart "Lelle" Eriksson**. Gitarristen **Christoffer Isaksson** samt Red Beans & Rice Jazz Band finns också bland de medverkande.

Först på skiva. The Anacondas 1965, året då de gjorde Ålands första popskiva. Från vänster Kille Williams, Boje Eriksson, Putte Karlsson, Bosse Malmsten och Freddy Rasmussen.

Tonåringar från Finström. I Teenagers spelade (längst fram från vänster) Klas-Erik Sandberg, Bertil Bergens, Lasso Haglund, Leif Storkärr och uppe från vänster Sune Sagulin och Richard Lundberg.

Gala med dans. Ålands cancerförening ordnar stor gala med mycket dansbandsnostalg på Arken i oktober. På bilden från vänster Kille Williams (Anacondas), Stefan Lund (The Taxman), Helka Andersson och Gun-Mari Lindholm (Cancerföreningen), Bertil Bergens (Teenagers) och Lasse Fredriksson (Tellus). Foto: ANDREAS DIENERT

som man kommer ihåg när man går därifrån, säger Gun-Mari Lindholm.

Bokar bord på galan gör man direkt till Arken.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Bara Beatles. I coverbandet The Taxman spelar från vänster Elof Karlsson, hans dotter Sanna, Guy Karlsson, Kille Williams och Stefan Lund

MARIEHAMNS STAD
www.savetheplanet.ax

Bilfri dag för barnen
22 september
Kl 15-17 utanför Stadsbiblioteket

ANSIKTSMÅLNING
MÅLA PÅ GATAN
TIPSRUNDA
BADMINTON
m.m **gratis**

KONSERT
kl 16.00

Gör din egen demonstrationsskylt

James Hollingworth
"Älgarna demonstrerar"

för mer info: www.savetheplanet.ax

SPONSORER

ÅLANDSBANKEN
Säg ja till ett rikare liv

MARIEHAMNS STAD

ARENA

ÅLAND
Nya Åland

OBS Det händer

FREDAG 19.9
BIO

■ ■ Bio Savoy kl. 18.00.

Mamma Mia.

■ ■ Bio Savoy kl. 20.30.

The Dark Knight. Den senaste Batman-filmen.

JUBILEUM

■ ■ Eckerö post & tullhus kl 16.00-20.00. 180-års jubileum. Utställningarna är öppna.

□ Kl 16.00-20.00 Specialstämpling på Posten.

□ Kl 19.00-20.00. Spökvandring på Olgas vind.

□ Kl 20.00.21.00. Chokladprovning i café Lugn & Ro.

LOPPIS

■ ■ Hammarland Skarpnåövågen Gubben och gummans kl 16.00-20.00. Loppis och antik.

■ ■ Kastelholm, avfarten till golfbanan kl 16.00-19.00. Gårdsloppis.

NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00. Monoshop.

■ ■ Dinos kl 24.00. Made in Thailand.

■ ■ Parks bar 22.00. Tobbe Hoxell.

■ ■ Uffe på berget kl. 16.00. Knut Grüssner sjunger visor.

SKÖRDEFESTEN

■ ■ Öppna gårdar kl 14.00-22.00. Många gårdar öppnar kl 11.00. Kom och träffa lantbrukare, fiskare, livsmedelsproducenter, turistföretagare, hantverkare, konstnärer och kulturella föreningar. Endast lokalt producerade produkter. Skyltar och stormlyktor visar vägen till gårdarna. Utförligt program hittar du på www.skordefest.ax

ECKERÖ

□ Degersands camping & café.
□ Solbacka smycken, Skeppsvik.

□ Villa Kuckeliku, Storby.

□ Hotel Elvira, Storby.

□ Eckerö Post & tullhus.

□ Jussis keramik, Storby.

□ Eckerö hotell & restaurang, Storby.

□ Eckeröhallen, Storby.

□ Käringsunds resort & conference, Storby.

□ Anderssons gästhem & bageri, Kyrkoby.

FINSTRÖM

□ Ålands bryggeri/Stallhagen, Grelsby.

□ Marskogens lamm, Svarts-mara.

□ Limnäs gård, Vandö.

□ Tjudö vingård.

GETA

□ Bolstaholms gård.

□ Linastugans hantverk, Finnö.

□ Hotell Havsvidden.

HAMMARLAND

□ Ålands brandkårmuseum, Mörby.

□ Lugnet keramik, Lillbolstad.

□ Östergårds, Byttböle.

JOMALA

□ Fårgården, Ringsböle.

□ Anderssons fisk, Gölby.

□ Ulfsby gård.

□ Tomtens, Jomalaby.

LEMLAND

□ Skeppargården Pellas, Grnboda.

LUMPARLAND

□ Stall Twilight, Lumpo.

□ Rundbergs bil & service,

Långnäs.

MARIEHAMN

□ Ålands synskadade, Johannebo. 7.

□ Ålands hotell- och restaurangskola, Strandgatan.

□ Sjökvarteret, Österhamn.

□ Guldviva, Sjökvarteret.

□ SALT, Sjökvarteret.

SALTVIK

□ Cederbergs, Ödkarby.

SUND

□ Ålands golfklubb, Kastelholm.

□ Jan Karlsgården, Kastelholm.

□ Ålands fotografiska museum, Kastelholm.

□ Midgård islandsstall, Tranvik.

VÅRDÖ

□ Annas shop, Grundsunda.

ÖPPNA ATELJÉER

■ ■ KI 11.00-17.00. Vägarna till ateljéerna är markerade med gula skyltar med pilar och Ålands konstföreningens logo. Mer info på www.konsten.ax

□ Eckerö post & tullhus, Carolina Sundelin, Peter Winqvist.

□ Isa Hällström, Finström.

□ Ann Gustafsson, Ulfsby.

□ Keathy Ericsson-Jourdan, Jomala.

□ Hannele Ögård-Forsman, Jomala.

□ Galleri Skarpans, Petri Allinen, Mariehamn.

□ Ålands konstmuseum, Ann-Britt Eriksson, Mariehamn.

□ Bolstaholms gård, Jonas Wilén, Geta.

LÖRDAG 20.9
BIO

■ ■ Bio Savoy kl. 18.00.

Kung Fu Panda..

■ ■ Bio Savoy kl. 20.30. The Dark Knight.

DANS

■ ■ Arkipelags restaurang kl 22.00. Sunrize.

■ ■ Godby hotell kl 21.00.

Musikmakarna.

FOLKDRÄKTS-
PRESENTATION

■ ■ Ålands museum kl

13.00. I samband med utställningen om de åländska folkdräkterna presenteras Kökars dräkt.

JUBILEUM

■ ■ Eckerö post & tullhus kl 11.00-22.00. 180-års jubileum. Utställningarna är öppna.

□ Kl 15.00-16.00. Clownen Jolle uppträder.

□ Kl 20.00.21.00. Musikunderhållning.

LOPPIS

■ ■ Hammarland Skarpnåövågen Gubben och gummans kl 11.00-17.00. Loppis och antik.

■ ■ Kastelholm, avfarten till golfbanan kl 11.00-19.00. Gårdsloppis.

■ ■ Föglö Vikingaborg kl 11.00-14.00. Loppis.

NÖJE

■ ■ Arkipelag nattklubben kl 22.00. Monoshop.

■ ■ Dinos kl 24.00. Fatal Smile/Made in Thailand.

■ ■ Parks bar 22.00. Tobbe Hoxell.

SKÖRDEFESTEN

■ ■ Öppna gårdar kl 14.00-22.00. Många gårdar öppnar kl 11.00. Kom och träffa lantbrukare, fiskare, livsmedelsproducenter, turistföretagare, hantverkare, konstnärer och kulturella föreningar. Endast lokalt producerade produkter. Skyltar

och stormlyktor visar vägen till gårdarna. Utförligt program hittar du på www.skordefest.ax

ECKERÖ

□ Degersands camping & café.
□ Solbacka smycken, Skeppsvik.

□ Villa Kuckeliku, Storby.

□ Hotel Elvira, Storby.

□ Eckerö Post & tullhus.

□ Jussis keramik, Storby.

□ Eckerö hotell & restaurang, Storby.

□ Eckeröhallen, Storby.

□ Käringsunds resort & conference, Storby.

□ Anderssons gästhem & bageri, Kyrkoby.

FINSTRÖM

□ Ålands bryggeri/Stallhagen, Grelsby.

□ Marskogens lamm, Svarts-mara.

□ Limnäs gård, Vandö.

□ Tjudö vingård.

GETA

□ Bolstaholms gård.

□ Linastugans hantverk, Finnö.

□ Hotell Havsvidden.

HAMMARLAND

□ Ålands brandkårmuseum, Mörby.

□ Lugnet keramik, Lillbolstad.

□ Östergårds, Byttböle.

JOMALA

□ Fårgården, Ringsböle.

□ Anderssons fisk, Gölby.

□ Ulfsby gård.

□ Tomtens, Jomalaby.

LEMLAND

□ Skeppargården Pellas, Grnboda.

LUMPARLAND

□ Stall Twilight, Lumpo.

□ Rundbergs bil & service, Långnäs.

MARIEHAMN

□ Ålands synskadade, Johannebo. 7.

□ Ålands hotell- och restaurangskola, Strandgatan.

□ Sjökvarteret, Österhamn.

□ Guldviva, Sjökvarteret.

□ SALT, Sjökvarteret.

SALTVIK

□ Cederbergs, Ödkarby.

SUND

□ Ålands golfklubb, Kastelholm.

□ Jan Karlsgården, Kastelholm.

□ Ålands fotografiska museum, Kastelholm.

□ Midgård islandsstall, Tranvik.

VÅRDÖ

□ Annas shop, Grundsunda.

TV

■ ■ FST5 kl 17.15. Lokal-tv-fönstret. Tv Åland tar oss med på en auktion med Grönbacks Erik. När han är på plats med sin "kackellåda" blir auktionen en händelse i särklass.

ÖPPNA ATELJÉER

■ ■ KI 11.00-17.00. Vägarna till ateljéerna är markerade med gula skyltar med pilar och Ålands konstföreningens logo. Mer info på www.konsten.ax

□ Eckerö post & tullhus, Carolina Sundelin, Peter Winqvist.

□ Isa Hällström, Finström.

□ Ann Gustafsson, Ulfsby.

□ Keathy Ericsson-Jourdan, Jomala.

□ Hannele Ögård-Forsman, Jomala.

□ Galleri Skarpans, Petri Allinen, Mariehamn.

□ Ålands konstmuseum, Ann-Britt Eriksson, Mariehamn.

20-årsjubileum

Idag är det 20 år sedan ByggVaruhuset flyttade in på Grind-Mattesvägen 1

Kom med och fira!

Fredag 19/9

Kaffe o. tårta kl 9.00-16.30

Massor av fina jubileumserbjudanden!

BUTIKEN:

-20

på alla handverktyg
och allt husgeråd

(gäller ej elverktyg)

LAGRET:

-20

på allt virke, Wibe
aluminiumstegar
och trappstegarAlla specialerbjudanden gäller från
ordinarie priser och endast under fredagen

GP Batteries

-20

på hela GP
Batteries-
sortimentet

Representant
på plats!

-20

(gäller ej maskiner)

på alla trädgårdsredskap

BÅT & FRITIDS
VARUHUSETTRÄDGÅRD • LANTBRUK • FRITID
SKOGSBRUK • BÅT • KLÄDER & SKÖRBYGG
VARUHUSETBYGG • TRÄ • JÄRN • HEMINREDNING
KÖK • BADRUM • FÄRGER • VERKTYGTFN 28 011, BUTIKEN 28 170, FÄRGER 28 215,
BYGGLAGRET 28 174 ÖPPET: VARDAGAR 8-17,
TORS DAGAR 8-19, (Bygglagret 8-17), LÖRDAGAR 9-14www.byggvaruhuset.ax

☐ Bolstaholms gård, Jonas Wilén, Geta.

SEVÄRT MARIEHAMN
■ ■ **Galleri Fäktargubben, Storagatan 14.** "Naturliga blickfång" – fotografier av Berit Sundman. Pågår till 20 september. Öppet måndag-fredag kl 12–17, lördag 10–14.
■ ■ **Galleri Kakelhallen, Köpmansgatan 11.** Bilder av sju unga fotografer på temat självporträtt. Pågår till 1 oktober. Öppet vardagar kl 10–17, torsdag 10-19, lördagar 11–14.
■ ■ **Galleri Skarpans, Skarpansvägen 27.** "Impuls". Målningar av Petri Alinen. Pågår till 27 september. Öppet tisdag–fredag kl 11–17, tisdagar även 18–20, lördagar 11–14.
■ ■ **Köpmannamuseet Parkgatan.** Öppet för grupper enligt överenskommelse per tel 13650.
■ ■ **Mariehamnsgalleriet, Mariepark Västerhamn.** Fotoutställningen "Det glömda Mariehamn" sammanställd av Cecilia Wickström. "Miniatyrstaden – Mariehamn på 1920-talet". Husen är i skala 1:100. Öppet lördagar kl 12-16, eller enligt överenskommelse, tel 531 388.
■ ■ **Mariehamns stadsbibliotek.** Amnesty-utställning om situationen för palestinierna på Västbanken. Pågår till 27 september. Öppet måndag-fredag kl 10–20, lördagar 10–16.
■ ■ **Medimar, Torggatan 10.** "Du och jag", målningar av Catja

och Tiina Barck. Pågår till 26 september. Öppet: måndag-torsdag kl 8–16, fredag 8–14.
■ ■ **Sjökvarteret Österhamn.** Båt och skeppsbyggeri. Museum, hantverk, skuthamn. Öppet vardagar kl 9–11. Hantverkshuset "En del av mig" verk i järnplåt av Susanne Ekman-Ahroth. Pågår till 20 september.
■ ■ **Ålandstrafikens väntsal.** Liten busshistorisk utställning samt busshistoriska tidningar från de nordiska länderna att bläddra i. Öppet måndag–fredag kl 9–17.
■ ■ **Ålands emigrantinstitut Norra Esplanadgatan 5.** Utställning om personliga emigrantupplevelser i Amerika. Databassökning. Öppet vardagar kl 12–16.
■ ■ **Ålands museum och Ålands konstmuseum.** Åländska folkdräkter. Jubileums-utställning med anledning av att folkdräkterna fyller 100 år. Pågår till 5 oktober. "Åländska original" – fotografier av Tiina Tahvanainen. Pågår till 12 oktober. I entrégalleriet till "Ladugårdar" – akvareller av Ann-Britt Eriksson. Pågår till 29 september. Torget. Samlarserien "Min samling & jag", första samlaren är Anita Jansson som samlat på broderitavlor som andra broderat. Pågår till 19 oktober. Öppet tisdagar och torsdagar 10-20, onsdagar och fredagar 10-16, lördag-söndag kl. 12-16. Måndagar stängt.

BRÄNDÖ
■ ■ **Biblioteket.** De tre vinnande bidragen från "2000-talets ryttävling" som

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion anordnat visas under september. Öppet måndagar kl 13.00–15.00, 18.00–20.30, onsdagar 18.00–20.30, torsdagar 13.00–15.00.
■ ■ **Jurmo Sjöbodsmuseum.** På muséet finns allt som behövdes förr i tiden på ett skärgårdshemman för att klara sig året runt, främst vad gäller jakt och fiske. Öppet enligt överenskom-melse vid hamnkiosken eller till tel: 0400 850 739.
■ ■ **Skärgårdsmuseet i Lappo.** Allmogebåtar, fiskeredskap och en permanent fotoutställning. Öppet enligt överenskom-mel-se. Tel 56 657/0400 529 462.

ECKERÖ
■ ■ **Labbas Hembygds- och Bankmuseum.** Kaptensgård med föremål från sjöfarten. Närmare information Eva Karlsson, tel 38507,
■ ■ **Ålands jakt- och fiske-museum.** Ett specialmuseum inom jakt och fiske, visar den åländska befolkningens jakt och fisketraditioner. Kontakt-uppgifter: Tel. 0405886716, j.granlund@aland.net Se även www.visitaland.com/ jaktfiskemuseum

FINSTRÖM
■ ■ **Finström bibliotek (i Källboskolan).** Trädgårdskonst – en utställning med trädgårdstema av Agneta Sundström. Pågår under sep-tember. Öppet måndag–torsdag kl 12–20.

■ ■ **Kalle Glads stuga.** Pålsböle. Visas enligt överenskommelse. Ring Sören på telefon 42364 el-ler Marita på telefon 42401.
■ ■ **Godby Hotell.** Akvareller av Gölsöm Ekblom, medlem i Nordiska akvarellsällskapet och Ålands konstförening. Pågår till 23 september. Öppet alla dagar från kl. 11.

FÖGLÖ
■ ■ **Föglö bibliotek.** "Gränsland", akvareller av Isa Hällström. Pågår under septem-ber och oktober. Öppet måndagar kl 10-13 och kl 16-19, onsdagar 10-13 och torsdagar kl 18-21.

GETA
■ ■ **Linastugan i Finnö.** "Underbara lappar vid vattnet", verk i lappteknik av Lillemor Söderström, Liisa Edwards och Birgitta Häggblom. Pågår till 30 september. Öppet enligt överenskommelse tel 49694 eller 040-730 1499/ Inga Snellman.
■ ■ **Soltuna.** Trollstigen, en självberättande stig för barn. Kan besökas när som helst.

HAMMARLAND
■ ■ **Brandkårmuseet Mörby.** Här finns omkring 20 släcknings-fordon samt annan släcknings-utrustning från landskapet Åland. Den äldsta brandbilen är en A-Ford från 1926 och den modernaste en Volvo från 1969. Öppet enligt överenskommelse, tel 0405368286.
■ ■ **Postad gårdsmuseum.** Västergård är en museibyggnad från 1760-talet. Kläder, porslin och många andra inventarier

härstammar från början av 1700-talet. Öppet enligt önskemål, tel 04573613900

JOMALA
■ ■ **Jomala bibliotek.** Under september visas foton från inflyttningen i de nygamla lokalerna. Öppet måndag–torsdag kl 14–20.
■ ■ **Kungsö batteriberg.** Kan besökas när som helst.
■ ■ **Kungsö Shellmuseum.** "Nostalgimack" 1950-tal. Öppet enligt överenskommelse tel 32 760, eller 040-7068230.
■ ■ **Siréns hembygdsmu-seum Ringsböle.** Öppet enligt överenskommelse per tel 31 069.
■ ■ **Önningebymuseet.** Friluftsmåleri kring sekelskiftet 1900 samt Victor Westerholm Tecknaren. Öppet enligt överenskommelse per telefon 0400967710.
■ ■ **Sjöbloms emigrant- och torpasmuseum, Önningeby.** Utställning kring museet, torpare och emigration. Öppet enligt överenskommelse per telefon 0400967710.

KÖKAR
■ ■ **Kökar hembygdsmu-seum.** Bruksföremål, fotoutställning och båtmuseum. Öppet enligt överenskommelse, tel 04575244077.
■ ■ **Kökar biblioteket.** Med anledning av Ålands folkdräkters 100-års jubileum finns Kökars folkdräkter utställda i Kökars kommunbibliotek under hösten och vintern. Dräkterna tillhör Kökars Hembygdsmuseum.
■ ■ **Klosterkällaren, Franciscuskapellet.**

Fornlämningarna på Hamnö är de mest spännande som finns i den åländska skärgården.

LEMLAND
■ ■ **Lemböte kapellruin.** Från 1200-talet, ligger invid ett av Ålands största forngravfält. Kan besökas när som helst.
■ ■ **Nåtö naturreservat.** Nåtö naturstig öppen till 6 december.

SALTVIK
■ ■ **Borgboda fornminnes-område med Idas stuga.** Öppet alla dagar. Vandringsled genom området.

SUND
■ ■ **Sunds bibliotek.** Förskolebarnen vid Tosarby dag-hem ställer ut egna tolkningar av Henry Lindholms målningar, efter ett besök på Ålands mu-seum. Pågår till september. Sunds midsommarkronor. Sunds folkdräkt. Öppet måndag och torsdag kl 17.30–20.30, tisdag 10–16.
■ ■ **Bomarsunds fästnings-område.** Tsar-Rysslands fästningsområ-de. Kan besökas när som helst.

VÄRDÖ
■ ■ **Seffers hembygdsgård.** Parstuga från 1700-talet med bruksföremål och verktyg. Öppet enligt överenskommelse, tel 0400777328.
■ ■ **Ålands skolmuseum.** År 1888 uppförde läraren Viktor Jansson från Vårdö den bygg-nad där Ålands skolmuseum finns idag. Skolinventarierna är samlade från hela Åland men en del föremål härstammar från den gamla skolan. Öppet enligt överenskommelse, tel 432 120.

HÖSTHANDLA OMBORD!

Entrecôte i bit, Hereford EUR **9,90/kg**

VIKING LINE
www.vikingline.ax

Koncentrerad skara. Det gäller att noga följa med hur virknålen och gaffelstickan skall hanteras. Här är det från vänster Agneta Sundström, Helga Johnsson och Solbritt Grimståhl som försöker lista ut hur

Gaffelvirkningens återko

Det började med att kvinnorna förr virkade de tunnaste, vackraste spetsar med sin hårnål.

I dag har spetsarna ersatts av halsdukar, hårnålen av en grövre, u-formad sticka och kvinnorna, ja de är mellersta Finströms marthor.

Då mellersta Finströms marthaförening kallade till gaffelvirkning i tisdags i Nya Ålands mötesspalt var det både en och annan som kände sig i huvudet.

Gaffelvirkning??? Vad i fridens namn är gaffelvirkning?

Ingen på redaktionen visste och det var följaktligen bara att sätta sig i bilen och åka ut till Breidablick för att få en lösning på mysteriet.

Det visade sig snart att det handlar om en mycket gammal och nästan bortglömd handarbetsstil.

Spännande mönster

Textilläraren Kerstin Geust har fått lära sig gaffelvir-

Modern halsduk. Dekorativa hål och flåtmönster är kännetecknande för gaffelvirkning. man kan givetvis gaffelvirka med vilket garn eller vilken tråd som helst.

ning i samband med utbildningen och på begäran av Ann-Britt Verho, ordförande för mellersta Finströms marthaförening, hade hon ställt upp för att lära också andra den sköna konsten.

Kerstin visade smakprov på fina, tunna spetsar som har gjorts med en hårnål men hon hade också med sig en vacker halsduk där man noga kan granska det spän-

nande mönster som metoden resulterar i.

Svänger motsols

Man kan naturligtvis också göra annat än spetsar och halsdukar med den här tekniken. En bildsökning på Google på internet visar allt från gaffelvirade slip-sar och handledsvärmare till toppar och babykoftor.

Det som behövs är en u-

formad gaffelsticka och en virknål. Själva virkningen går till så att man arbetar med långa öglor, luftmaskor, i u:ets mitt och fäster dem med två mindre öglor. Mellan varje dubbelögla svänger man stickan 180 grader motsols.

Djupa veck

Låter det komplicerat? Det är komplicerat. Ett dussintal marthor hade kommit till Breidablick i tisdags och det var många tungor som skulle hållas rätt i mun och många pannor som hade djupa veck innan det första varvet satt som det skulle.

Det är dessutom inte nog med att man skall lära sig handskas med stickan och virknålen.

Då den första virkade remsan är klar tar man itu med nästa och nästa och nästa - antalet remsor beror på hur bred spets eller halsduk man vill ha.

Trevligt initiativ

Remsorna virkas sedan ihop

Lyckat initiativ. Ann-Britt Verho, ordförande för mellersta Finströms marthaförening, tog initiativet till gaffelvirningen och fick genast ett dussintal marthor att nappa på idén.

Snabbblärd elev. För Margaretha Brändström tog det inte många minuter innan hon var med på noterna och virkade som om hon aldrig gjort något annat.

så att de långa luftöglorna till slut bildar flåtor.

Det är svårt att ge en mer utförlig manual med bara ord. Gaffelvirkning handlar, som allt handarbete och hantverk, om övning och åter övning.

-Det är också som med

stickning och vanlig virkning, några är snabbare än andra, säger Kerstin Geust.

Hon känner inte till någon som skulle gaffelvirka spetsar i dag.

Men, vem vet, kanske marthornas trevliga initiativ leder till en ny storhets-

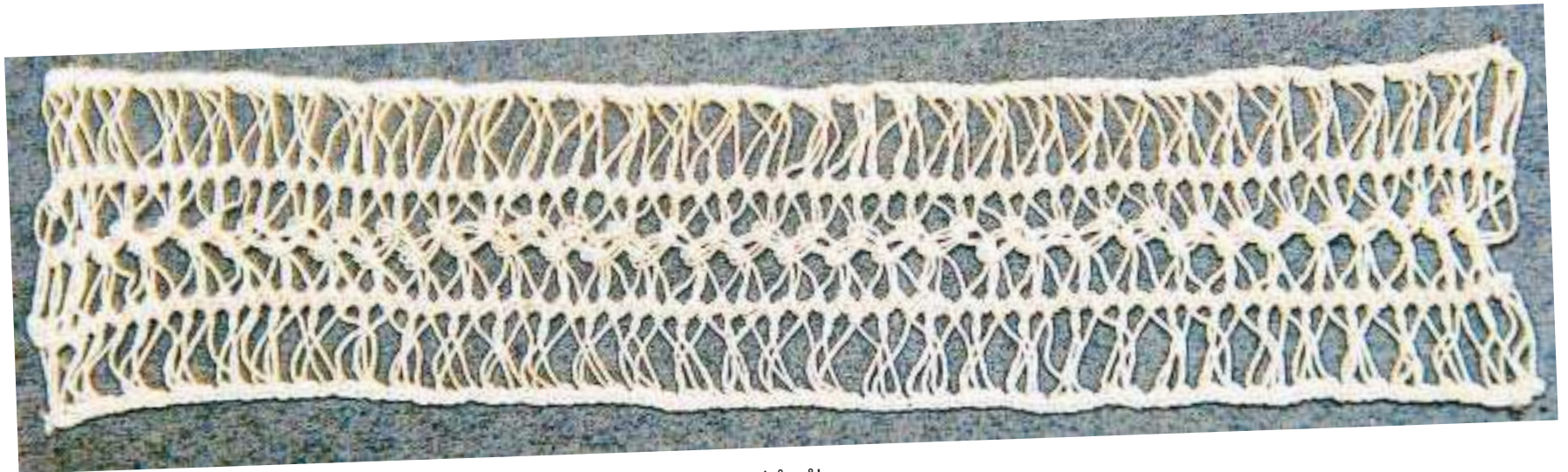

ur Kerstin Geust egentligen gör.

omst

Specialkurskaper. Textilläraren Kerstin Geust fick lära sig gaffelvirkning i samband med sin utbildning. I dag är det inte många som behärskar tekniken.

Gammaldags spets. Förr virkade kvinnorna spets med hjälp av en en hårnål.

När företagarens arbete inte ser till tid eller plats.

Mobilt bredband, mobila kontor och lämplig utrustning från oss.

Med Min Sonera-abonnemang

27⁸⁶
€/mån
Inkluderar moms 0 %

NOKIA E90

Telefon utan abonnemang, inkluderar moms 0 %

679,80€

Rek. pris 1040 € (Priserna inkluderar moms 22 %)

Ditt mobilkontor med supersnabbt bredband.

Köpare av Nokia E71 eller Nokia E90 får Soneras e-posttjänst för ett år för

0€*

Norm. 7,50 €/mån/användare. Förmånen värd 90 €. Baserad på tjänsten Microsoft Exchange.

Med Min Sonera-abonnemang

17²⁰
€/mån**
Inkluderar moms 0 %

NOKIA E71

Telefon utan abonnemang, inkluderar moms 0 %

392,80€

Rek. pris 595 € (Priserna inkluderar moms 22 %)

Två steg till e-posten. Framtagen för mobilt arbete.

Till det fördelaktiga totalpriset

16³⁰
€/mån

1 Mbit/s uppkoppling, USB-modem (värde 169 €), obegränsad mängd inrikes datatrafik och koppling av Min Sonera-abonnemang 0 €.* (24 mån, moms 0 %)

MIKROBITTI

★★★★★
Toimituksen valinta 6-7/2008

VÄLKOMMEN TILL SAKKUNNIGA OCH SERVICEVILLIGA SONERA PISTE. | www.sonerapiste.fi

SONERA PISTE MARIEHAMN ÅLANDSVÄGEN 32, TEL. 018 620 200

* Kopplingen av tjänsten 0 € (norm. 50 €). Företagets övriga medarbetare får e-posttjänsten i 2 månader utan månadsavgift. Utan Nokia-telefon kan du ta tjänsten i bruk utan månadsavgift i två månader. Användning av tjänsten kräver att datatjänst kopplas till mobilabonnemang. Erbjudandet gäller t.o.m. 30.11.2008. Alla priser är angivna utan skatt (moms 0 %). **Abonnemangsavtalet får inte sägas upp under den 24 månader långa avtalsperioden och telefonen får inte användas med andra abonnemang. Erbjudandet gäller inte byte av abonnemangstyp till Min Sonera under erbjudandetiden och inte heller abonnemang som sagts upp och kopplats på nytt under den tid erbjudandet gäller. Paketet kostar minst 416,93 €/24 mån. (inkl. kopplings- och månadsavgifter för abonnemang samt telefon). Abonnemang utan telefon 42,34 €/24 mån. Du sparar 113,11 €. Extrakostnader för abonnemang sammanlagt 374,59 €.* Erbjudandet gäller 11.9-31.10.2008. Priset 16,30 €/24 mån. inkluderar datatrafik inom Finland. Dataöverföring i utlandet enligt roamingprislstan. Dataöverföringshastigheten beror på apparatens egenskaper samt 3G-nätets belastning. Se riktgivande information om täckningsområdena på adressen www.sonera.fi/peittoalue.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

tid för en nästan bortglömd handarbetsteknik?

Nöje

Redaktör: Maria Nykvist

Iron Maiden-sångaren en hyllad hjälte

Bruce Dickinson, sångare i hårdrockbandet Iron Maiden, hyllades i veckan. Han hjälpte nämligen till att flyga hem turister som blivit strandsatta i Egypten efter att en stor researrangör kollapsat.

Förutom att vara en av hårdrockvärldens populäraste frontfigurer är han även pilot. Och enligt Aftonbladet har han kommenterat sitt handlande så här:

–Jag gjorde bara mitt jobb. Liksom en mängd andra piloter blev jag inkallad att hjälpa till och var uppenbarligen beredd att göra det.

Det är inte första gången Dickinson hyllas för sina hjälteinsatser i cockpiten. Nyligen uppmärksammades han även för att ha flugit hem brittiska trupper från Afghanistan. (mn)

Sug efter skvaller kan smitta datorn

Kriminella använder namn på kända stjärnor för att locka sina offer på internet. Det ligger därför en risk i att söka information om till exempel **Brad Pitt** eller **Beyoncé** på nätet.

Datasäkerhetsbolaget McAfee uppger att Pitt och Beyoncé är de mest riskfyllda sökorden på internet.

–De cyberkriminella använder sig av många knep. Det enklaste och mest effektiva sättet är att lura konsumenterna att själv smitta ner sina datorer, eftersom kändisskvaller intresserar amerikanerna så mycket, säger **Jeff Green**, en representant för kaliforniska bolaget McAfee.

Webbsurfare som är ute efter kändisskvaller hamnar ofta på förfälskade webbplatser. Dessa webbplatser kan se äkta och lagliga ut, men är i själva verket till skada för datorns säkerhet. (FNB)

Öl till drottningen

Drottning **Elisabeth II** var i onsdags på väg att få en ordentlig sats drickbart inför Englands VM-kvalmatch i fotboll.

En lastbil med tolv fat öl körde nämligen upp framför en av drottningens många boningar, Storbritanniens största slott Windsor Castle, strax väster om London. Efter ett par telefonsamtal visade det sig att ölkusken hade kört fel, han borde nämligen ha levererat sin last till puben Windsor Castle drygt tio kilometer från slottet.

–Vi har nog fått post som borde ha gått till det kungliga slottet, men det här torde vara första gången de fick något som var avsett för oss, säger pubägaren **Misco Coric**. (FNB)

Maria Nykvist

Lyssnar på... Cold War Kids. Lyssnar inte så mycket på amerikanska band, men de här killarna från Kalifornien är jag rätt förtjust i. Släpper nya skivan *Loyalty to Loyalty* nästa vecka.

För övrigt... är det 1950/60-talskryssning på Cinderella i november. Det är

några helt okej band som spelar, bland annat det svenska rockabillybandet (teddy rock n' roll) *Wild Roosters* och finska psykobillykillarna *Lost Rebels*. Det kan nog bli kul!

Alexander Skogberg

Rockar till just nu... Precis som jag förutspådde förra veckan är det Metallicas album *Death Magnetic* som nu spelas i lägenheten, på spårvagnen, i tvättstugan, på toaletten, i sömnen o.s.v.

För övrigt... Skall jag se Hard-

core Superstar på Liseberg ikväll. Inramningen lär utan tvekan bli bättre på hemmaplan än på Rockoff i sommar.

Ge dig själv en klassisk look

Så blev resultatet. Ja, så här roligt såg Jonas Edsvik ut när han gjorde en tidsresa från 1950 och framåt och testade de olika utseendena på sig själv. Det visade sig att han klär riktigt bra i hockeyfrilla (1990), och är som gjord för lång vågig lugg och kraftiga polisonger (1976).

Vill du få dig ett gott skratt?

Ta då en bild på dig själv och gå sedan in på **yearbookyourself.com**, och se hur du skulle se ut i skolkataloger från 1950 fram till 2000.

En av de roligaste sajterna på internet just nu är nog utan tvekan **yearbookyourself.com**. En webbsida där bilder på dig själv blir som hämtade ur en gammal skolkatalog.

Där kan du variera ditt utseende från en klassisk hockeyfrilla från 1980-talet till en

70-talsafro eller varför inte en typiskt amerikansk nördlook å la 1950-tal.

Allt du behöver är ett foto av dig själv där du tittar rakt in i kameran. Anslut sedan bilden till webbsidan. Därefter är det bara att välja de årtalen och de utseenden du vill se dig själv i.

Ett stort plus är att det dessutom är gratis. Så nu dröjer det nog inte länge innan alla har uppdaterat (snarare neddaterat) eller bytt sin profilbild på Facebook och andra communities.

En annan rolig sida är förresten också **www.taaz.com**,

där man kan testa frisyrier och smink på sig själv.

Känner du till någon annan bra webbsida eller har du eller någon kompis kanske en rolig blogg. Maila i så fall till maria.nykvist@nyan.ax och berätta.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax

Röjiga rockare på Dinos

"Förföriskt muskelsleaze och en högtryckssalva av ädlaste kvalitetsröj". Så lät en recension av Fatal Smiles uppträdande på Norbergsrocken för en månad sedan.

Nu kommer gruppen till Åland, och på lördag intar de hårdrockande stockholmarna scenen på Dinos.

– Kvällens höjdpunkt kommer med Fatal Smile som uppgraderar festivalen till ett svart hårdrocksbälte. Deras förföriska muskelsleaze bjuder på en högtryckssalva av ädlaste kvalitetsröj. Som en brand-slang fylld med hårdrocksexas utan reglage. De lämnar ett tufft arv för efterföljande akter att förvalta, så skrev Södra Dalarnas Tidning ef-

ter gruppens uppträdande på Norbergsrocken i augusti.

På lördag vid midnatt får Dinosbesökarna se om de fortfarande håller måttet.

Mötley Crüe-medlem

Den nuvarande uppsättningen medlemmar med Y på gitarr, Alx på bas, Zteff på trummor och Blade på sång har spelat ihop sedan 2007. Men originalmedlemmen Y startade bandet i Stockholm redan 1995.

Sedan dess har han i gruppens olika konstellationer spelat på festivaler och konserter världen över, med 2003 års upplaga av New Jersey Metal Meltdown som höjdpunkt.

Och senare i höst drar de ut vägarna med Mötley Crüe-legenden **Vince Neil**, i form

av förband på hans Europa-turné.

Kända producenter

Fatal Smile har även hunnit med ett par skivsläpp och har arbetat med flera kända producenter och mixare, bland annat **Jonas Östman** som jobbat med **Yngwie Malmsteen**, **Stefan Glaumman** (Rammstein och Backyard Babies) och **Michael Wagener** (Metallica, **Ozzy Osbourne** och Mötley Crüe).

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax

Spelar i morgon. Snart drar Fatal Smile ut på turné med Vince Neil från Mötley Crüe. Men först hinner de med en tur till Åland, och i morgon kväll kan hårdrocksgnarna se bandet på Dinos.

Foto: THOMAS MEAD

Johan Larsson

Lyssnar på...För första gången i mitt liv lyssnar jag på något mer av Stevie Wonder än I Just Called to Say I Love You och det är verkligen en mängd låtar jag gått miste om. For Once In My Life, Yester-Me, Yester-You, Yesterday. Signed, Sealed,

Delivered I'm Yours. Alla är dem helt fantastiska. **För övrigt...** Var Joyce Carol Oates nya Dödgrävarens dotter betydligt tråkigare än vad jag hade hoppats på. Alla har rekommenderat den men jag har lagt den ifrån mig. Tillfälligt.

Malin Tillström

Spelar just nu: Idol 2008 har bjudit på några potentiella stjärnor. Via Youtube har jag otaliga gånger lyssnat på Anna Bergendahls fantastiska version av Bonnie Raitts "Have a heart".

För övrigt... började jag läsa ryska i går. Hoppas på att kunna fråga om vägen till närmaste restaurang snart.

Svart succé. Nya "Batman"-filmen "The dark knight" är redan en succé på amerikanska biografer.

Foto: WARNER BROS

Tidernas bästa Batman

Bio

"The dark knight"

Visas på bio Savoy. Genre: Action. Med Christian Bale, Heath Ledger, Michael Caine med flera. Regi: Christopher Nolan. Speltid: 2 tim 32 min. Censur: 13/11 år.

Rollen som Jokern i "The dark knight" kom att bli Heath Ledgers sista fullständiga. Inspelningen av Terry Gilliams "The imaginarium of Doctor Parnassus" pågick när han tragiskt dog av en överdos i januari i år.

Kanske finns de som anser att en roll som serietidnings-skurk är en ovärdig svanesång

för en skådespelare av den kalibern. Men efter att ha sett regissören Christopher Nolans andra Batmanfilm är det bara att konstatera att eventuella belackare har fel. "The dark knight" övertar inte bara tronen från "X-men 2" som den främsta superhjältefilmen någonsin, den är också en av de bästa och mest storslagna filmer som Hollywood presterat på år och dag.

Redan Nolans tidigare "Batman begins" rosades när den kom 2005. Själv höll jag mig en smula skeptisk, möjligen sur över att Nolan ansåg ett tryck på resetknappen nödvändigt trots att Tim Burtons för genrens epokgörande "Batman" bara var 16 år gammal. Fast visst, kanske

ville han bara radera minnet av George Clooney-pekoralet "Batman forever" i den mån det gick.

Ett enda minus

Hur som helst - det går inte att förhålla sig sval till "The dark knight". Visst finns det småskavanker men filmens enda riktiga minus enligt mig är att den likt andra "Batman"-uppföljare gapar efter för mycket i fiendeväg och inte vågar lita på att endast en skurk håller publikens intresse uppe.

Därför tar filmen efter ett tag en i mina ögon något onödigt vändning jag trott skulle sparas till en kommande trea.

Och det är ju inte som att en andra skurk behövs. Oscars-snacket lämnar jag därhän

men säg så här - ingen lär minnas Jack Nicholson efter att ha sett Heath Ledgers magnifika porträtt av den meningslösa onskan vars enda drivkraft för att sprida död verkar vara "jamen vadå, jag kan ju".

Därtill finns det en intensitet i "The dark knight" jag tidigare aldrig sett inom genren. Burtons Gotham City var världen sedd genom en gotisk sagspegel, men Nolan bygger en verklig stad med trovärdiga invånare, en värld där en fladdermusinspirerad brottsbekämpare i lagens utkant utrustad med helt fantastiska leksaker känns trovärdig.

Och det är i mina ögon ren konst.

DANIEL ÅBERG/TT SPEKTRA
daniel.åberg@ttspektra.se

FRÅGELÅDAN

Denna vecka är det mariehamnaren Kevin Nylund som svarar på frågor ur Nya Ålands frågelåda.

Han är 13 år och har precis börjat högstadiet på Övernäs skola.

Hockey är det stora intresset och hockeyproffs är yrket framför andra. För att nå dit tränar han tre gånger i veckan och på helgerna är det match i Upplandsserien som gäller.

Vilken film lämpar sig bäst för en myskväll?

– En romantisk film. Jag kan inte komma på någon just nu men det brukar bli det som tjejen vill se.

Vad tänker du på innan du somnar?

– Vad jag ska göra dagen efter. Jag är ganska glömsk av mig så gör jag inte det kanske jag glömmmer. I går kväll tänkte jag på hockeyträningen som är ikväll (läs i går).

Berätta om ditt fulaste klädesplagg.

– Det var en tight urringad tröja som jag hade på mig i femman. Jag tyckte den var cool då men nu är den borta som tur är.

Vilken djurart skulle du vilja utrota?

– Jag tycker nog egentligen om alla djur. Jag har nämligen två katter hos mamma och en hund hos pappa. Men måste jag välja så blir kackerlackor i så fall, de är riktigt äckliga.

Varför behövs det bussar?

– Så att man kan ta sig runt och så slipper ju föräldrar att skjutsa. Det är ju bra för dem.

Till vilket årtal skulle du resa om det fanns en tidsmaskin?

– Jag vill inte resa tillbaka i tiden utan jag ser helst framåt. I min framtid är jag hockeyproffs, men jag vet inte riktigt i vilken klubb utan det blir den som betalar bäst.

Vilken är din favoritfrukt?

– Jag tycker bäst om äpplen för att det finns både sura och söta. Men nu köper jag förr pallade.

Vilken bok läste du sist?

– Oj, jag kommer inte ihåg vad den heter, men det var en skolbok vi läste på svenskalektionen imorse. Den handlade om en ung kille som satt på en ungdomsanstalt.

Vad vill du demonstrera mot?

– Att det ska bli rättvisare fördelning på pengar mellan ungdomar och gamla. Jag tycker vi unga får för lite.

Text & foto:
MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 469

Tippa listettor och Idolvinnare

Har du inte talang för poker, trav eller den engelska fotbollsligan, men är en jäkel på musik, då har du nu också chansen att tjäna pengar.

Men först måste du förutspå vem som vinner Idol eller om Oasis nya album går rakt upp i topp.

Hästar, poker, fotboll och kasinon är det klassiska man tänker på när det spelas om pengar. Men när det gäller att satsa pengar på underhållning är det nästan bara i melodifestivalsammanhang man hör om spel och odds.

Men nu har det åländska spelbolaget Paf lanserat en ny satsning. Den går bland annat ut på att satsa på huruvida en skiva blir listetta eller vem som vinner Idol.

Oasis är populära

För närvarande är det Oasis nya album, vilket släpps i

England den 6 oktober, som drar åt sig mest uppmärksamhet bland de spelsugna. Frågan är om de forna indiekungarna är lika populära som under deras storhetstid på 1990-talet och går direkt in på den brittiska albumlistans förstaplats.

–Satsningen på spel på underhållning började för cirka tre veckor sen i samband med Kristallen, galan där bland annat svensk tv:s bästa programkoras. Och det är lite den typen av evenemang man kan spela på. Nu närmast kommer MTV Music Awards och Idol bland annat, säger **Anders Sims**, initiativtagaren på Paf.

OBS! Man måste vara över 18 år för att spela.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 469

Tror på listetta. Andy Bell tror på framgång men frågan är om Oasis nya album går direkt in på den brittiska albumlistans förstaplats. För närvarande tror majoriteten av de som spelat det, vilket om det blir så ger dem 1,22 gånger pengarna. Blir det som nejsågarna tror ger det 3,90 gånger pengarna.

Foto: PATRIK DAHLBLOM

Malin Tillström
Epost: malin.tillstrom@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

” Det är inte över ännu, men nu krävs ett mirakel.

KIMI RÄIKKÖNEN OM DE 21 POÄNG UPP TILL FORMEL 1-LEDAREN LEWIS HAMILTON.

United utan press mot mästarna

FOTBOLL. De regerande mästarna kommer till Bengtsböle på lördag. Men Åland United är allt annat än nervösa. Efter den senaste segern mot TiPS har laget nämligen hittat en viss trygghet igen.

–Det ska bli skitkul, säger assisterande tränare Urban Truedsson om lördagens match.

Mata in femton segrar, två oavgjorda och noll förluster i en tabell. Lägg sedan till en målskillnad på 68-14 och ni får Damligans överlägsna serieledare FC Honka. På lördag kommer Esbo-laget till Åland för att ta spela hem ännu ett guld till Esbo.

–Vi har pratat mycket i veckan om det. Att vi vann senast och att vi är på lite tryggare mark. Och att det kommer en sådan här match. För vad spelar man fotboll för? För att få spela sådana här matcher, säger Urban Truedsson.

Segern i söndags, borta mot TiPS innebär att Åland United nu ligger på en sjundeplats i Damligan. Och med tanke på att även Nice Futis och Kuusysi vann sina respektive matcher var det en extremt viktig seger för United.

–Vad har vi att förlora mot ett lag som har vunnit alla matcher utom två och som har en målskillnad som är läskigt bra?, frågar sig Ubbe.

Inte pressade till poäng

För kanske är det just därför som söndagens tre poäng var så viktiga. United är inte längre pressade till att ta poäng på lördag och kan förmodligen därför gå ut med en något mer avslappnad inställning. Dessutom var match borta mot Honka en av deras bästa under säsongen.

–Vi gjorde en jättebra match därborta och den första halvtimmen var en väldigt jämn tillställning och det var bra inställning från våra tjejer. Det är väl ingen som räknar med tre poäng och vi har ju inte någon press på oss längre eftersom vi ligger på lite

Tränarduon. Urban Truedsson, till höger, ser lördagens match mot Honka som en stor möjlighet för Åland United att spela en viktig match utan någon egentlig press. Till vänster lagets huvudtränare Robert Dahlin.

Foto: ANDREAS DIENERT

tryggare mark, säger Truedsson.

Visserligen blev det förlust med 0–3 i Esbo men det var en match där Honka fick kämpa för sina poäng. Och de lär de behöva göra även på lördag.

–Det som varit bra den senaste tiden är försvarsspelet. Förra matchen var ingen bra match för oss men det såg bra ut försvarsmässigt. Men vi behöver göra mål på våra chanser, säger Truedsson.

Många insläppta mål

Mål ja. Det är inget som United är bortsämda med mot Honka. På sex matcher har United bara måktat med två mål. Och de båda kom 2006. Trots det är försvarsklippan **Eveliina Kohvakka** positiv inför matchen.

–Vi kan ta poäng. Men det gäller att jobba hårt och ha ett stort hjärta och spela tillsam-

Fakta/Tidigare möten

2006
Honka-ÅU 8–1
(Annica Sjölund)
ÅU-Honka 1–3
(Lisa Westerlund)

2007
Honka-ÅU 5–0
ÅU-Honka 0–0
ÅU-Honka 0–7

2008
Honka-ÅU 3–0
ÅU-Honka ?

mans. Men allt är möjligt, säger hon.

Kohvakka håller med om att försvarsspelet varit bra de senaste matcherna och förklaringen stavas kontinuitet. De har tränat ganska mycket försvarsspel och haft i stort sett samma

Fakta/Åland United-Honka

Bengtsböle IP, lördag, 17.00.

Preliminär laguppställning: Karström-Danielsson, Kohvakka, Holmberg, Karring-Liljegren, Weimer, Robison-Engman, Björkvall, Engblom.

Skador: Några småskavanker i veckan men för tillfället ska alla vara friska till lördag.

Form: ÅU kommer stärkta till matchen med 3–0-segern mot TiPS bakom sig. Honka har spelat två oavgjorda i år och vunnit resten. Det säger nog allt.

Utropstecken: Ni som ännu inte sett Tiffany Weimer spela bör ta er till Bengtsböle på lördag. Det är en riktigt liten lirare.

”Ubbe upplyser”

–Det gäller att ha fokus hela matchen. Man kan göra det bra i 80 minuter men så förlorar man de sista tio. Det märkte vi sist.

backlinje under en längre tid.

Men om United nu ska ta sin första seger mot Honka måste även anfallsspelet fungera.

–Att vi rör oss mycket och att vi gör mål på våra chanser. Vi måste vara koncentrerade på fasta situationer och vi måste

hålla nollan, säger Kohvakka.

Just att hålla nollan kan bli tufft för United. Fyra insläppta mål i snitt per match. Det är ligastatistiken för Åland United mot FC Honka.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Honka spelar för att säkra ligatiteln

FOTBOLL. Redan i söndags kunde Honka säkra guld i Damligan. Men ett sent mål av HJK ställde in guldfeften. För den här gången.

Nu på lördag kan nämligen Honka återigen bli mästare när de möter Åland United på Bengtsböle IP.

–Vi missade matchbollen i söndags, säger Honkas manager Svante Ahlroth. På lördag är det matchboll nummer två.

Honka hade guld i söndags. De mötte HJK i Helsingfors och med bara minuter kvar av matchen ledde de med 2–1. Men på övertid kunde HJK:s inhoppare **Tytti Porkka** sätta dit 2–2 vilket också blev slutresultatet.

–Det var inte meningen att det skulle gå som det gick i

söndags, säger Svante Ahlroth. Koncentrationen måste hålla i 94 minuter och inte bara i 90.

Nu är väl de två tappade poängen inte hela världen för de regerande mästarna. De leder Damligan med tio poäng och har dessutom en match mindre spelad än HJK. På lördag kan alltså guld återigen hamna i Esbo.

–Det finns inget annat alternativ. Men samtidigt är det aldrig lätt att möta Åland United på Åland.

Tufft att resa

För även om United aldrig besegrat Honka har de definitivt närmast sig en seger sedan det första mötet 2006. Då blev det förlust både hemma och borta men 2007 lyckades United knipa en poäng på hemmaplan.

–Ätminstone i vårt fall har United alltid spelat bra hemma, säger Ahlroth. United har varit

ett stabilt hemmalag mot oss.

Och förklaringen är enkel.

–Jag tror att det inte bara är vi som har svårt utan alla lag. Naturligtvis är resan besvärlig. Okej, Åland United och IFK reser den andra vägen men de har blivit mer rutinerade än fastläningarna, säger han.

Tänka på matchen

Det är just också resan som han ser som lördagens värsta motståndare. Det och att tankarna kanske redan är framme vid guldfeften. Två faktorer som kanske spelade in redan i söndags mot HJK.

–Det gäller att få dem att tänka på det de gör och inte låta trötheten ta över, säger Ahlroth.

Matchen i sig, den mot Åland United, är givetvis också en svår motståndare. Inte minst vet Honka det efter förra årets 0–0-match på Åland. Det var näm-

ligen den enda match den säsongen som Honka inte gjorde något mål.

Förvånad över United

Men även efter årets match i Esbo har respekten för Åland United stigit bland Honka-spelarna. Visserligen slutade matchen 3–0 till hemmalaget men det var en match där United ändå bjöd upp till spel.

–När United var här var det en av våra bästa matcher, säger Ahlroth. För Åland United är ett lag som vill utmana oss.

Just därför är Ahlroth något förvånad över Uniteds placering i tabellen. Efter matchen i Esbo var han ganska säker på att United skulle plocka hem en medalj i år men nu är det mer eller mindre ett mysterium för honom varför United ligger där de ligger.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax

United får sällskap av United

■FOTBOLL. Med tre omgångar kvar i Ettan har FC United säkrat en plats i Damligan nästa år. De leder nämligen med ointagliga tio poäng före tvåan KPV.

Jakobstadslaget FC United föll från Damligan förra säsongen. (jl)

Sport på gång

LÖRDAG-SÖNDAG

Bowling

Idrottsgården, Höstträffen:
11.00, 13.00 på lördag, 11.00, 13.00, 15.00 på söndag.

Segling

ÅSS

ÅM för optimist, laser och 29er: Första varningssignal 11.55 lördag, 10.55 söndag.

Simning

Ålands idrottscenter

Simkampen: 17.00 lördag, 10.00 söndag.

LÖRDAG

Friddrott

WHA

SFI-final: 16.00 första start.

Fotboll

Bengtsböle

Damligan: 17.00 Åland United-FC Honka.

Markusböle

Division II: 16.30 IFFK-FC Espoo.

Sportkila

Division IV: 18.00 SIF-MynPa.

Ytternäs sportfält

Division IV, Uppland: 14.45 IFK Mariehamn D-BKV Norrtälje.

Markusböle

Division V, Uppland: 14.30

Östernäs-Väddö IF.

Solvallen

Division VII, Uppland: 14.15

Eckerö IK-Frösunda SK.

SÖNDAG

Fotboll

WHA

Tipsligan: 18.30 IFK Mariehamn-TPS.

Golf

Eckerö golf, Korthållsscrabble: 11.00, första start.

Friddrott

Markusböle

Klubbkamp IFF/IFFK/SIF:

14.00, sista omgången.

Sportens kom ihåg

■ **Canis Löpus:** Alla är välkomna till det traditionella Canislöpet onsdag 24 september med start 18.30 vid Idrottsparken i Mariehamn. Sträckor 10 och 13 km. Ingen officiell tidtagning. Löpningen sker på egen risk.

■ **IFFK-IFF-SIF:** Klubbkamp i friddrott, omg 4, söndag 14.00, vid Breidablick Terränglöpning, 1 km, för P/F 7-15 år. Anmälning senast 13.30.

■ **IF Åland-friddrott:** SFI:s seriefinal i friddrott, lördag 16.00, Wiklöf Holding Arena, Mariehamn. Deltagande föreningar: Esbo IF, IF Sibbo Vargarna, IF Raseborg, IF Femman, IK Falken, IF Åland. Funktionärerna samlas 15.30.

■ **JIK-friddrott:** Knatteträningen på lördag vanlig tid 13.00-14.00 på Vikingavallen! Alla välkomna!

Säker på seger. –Vi vinner. Det ska vi göra. Men samtidigt vet vi att det inte blir lätt. Jag vet att United är lika taggade som de varit tidigare mot oss. Och det är upp till oss att visa att vi ska vinna och hålla under 90 minuter, säger Svante Ahlroth.

Arkivfoto: PETRI LUNKI

Sandvärn om IFK:s kvalplats och nya laget på hemmorten

FOTBOLL. Ny trupp. Bättre placering. Det var så ledningen i IFK spådde den kommande säsongen. Det gjorde också Erik Sandvärn innan han lämnade igen sin grönvita tröja. Han trodde att IFK skulle klara sig alldeles utmärkt utan honom och placera sig bland de sex bästa lagen. Dålig tippare? –Tydligt, säger han.

Den här säsongen som skulle bli bättre. Den här säsongen som presenterade ett nytt, förnygrat och hungrigt spelarmaterial. Bort med det gamla och in med det nya. Nya träningsmetoder. Nya satsningar. Resultaten så här långt är nog inte riktigt som föreningen hade tänkt sig.

De flesta håller med om att IFK har haft en del motgångar den här säsongen. Och som i alla motgångar är det lätt att tänka att ”det var bättre förr”. Nyan har träffat en IFK-spelare från just den tiden, Erik Sandvärn, kungen i Mariehamns forna backlinje. Hur ser hans liv ut idag? Och har han några teorier om varför det går dåligt för IFK Mariehamn?

Han har just fyllt 33 år och ser i stort sett ut som han gjorde under tiden han bodde på Åland. Den enda drastiska skillnaden är väl att han numera spelar i mörkblått.

Nog passar du bättre i grönvitt ändå?

–Nej, blått är faktiskt min favoritfärg, säger Sandvärn och ler lite provocerande.

Given i elvan

För Sandvärn har livet nu fått andra prioriteringar. Fotboll spelar han för att det är roligt men mest tid satsar han på familj och jobb. Han erkänner att han tappat en del av formen sedan han lämnade IFK.

–Det har varit lite upp och ner. Prestationsmässigt gör jag bra ifrån mig, men min utbildning har tagit en del tid så träningen har kommit lite i andrahand. Jag kommer fortsätta

Ny satsning. Erik Sandvärn satsar i dag mindre på fotbollen och mer på familj och studier. Här med sambon Sofia Hellqvist och dottern Moa.

spela så länge jag tycker det är kul och känner mig motiverad. Sen om det blir ett år till eller mer får vi se.

Han är given i startelvan, men har missat en match för sjukdom och varit avstängd i två.

–Jag fick ett rött kort direkt för en frilägesutvisning. Det var en rätt ful kapning bakifrån. Sen samlade jag på mig tre gula för lite olika incidenter. Jag brukar vara hård men rättvis. Fast ibland tycker väl domaren anorlunda.

Vad är skillnaden mellan att spela i IFK och Umeå?

–IFK är lite mer som en familj, i alla fall under de åren jag var där. Umeå har mer hierarki och mer konkurrens mellan de yngre spelarna. Sedan har vår tränare

tydliga spelidéer som ska följas utan kompromiss. I IFK fanns ett försök till dialog mellan tränare och spelare, det fungerade inte alltid men jag tror det kan vara en bra metod för en bättre kommunikation. I Umeå gäller bara det tränaren säger.

Kriga i boxen

Erik Sandvärn fortsätter berätta om vad han saknar med att spela i IFK

–Stämningen på WHA var grymt bra. Gammlia vallen har konstgräs så det är inte alls samma känsla och Umeås damer tar alla åskådare. Vi får kanske en publik på femhundra personer medan runt tvåusen tittar på damlaget.

Har du några teorier om

varför det går trögt för Mariehamn?

–De tre matcher jag såg i somras var väl inga höjdare, det var inte mycket som hade ändrats spelmässigt från sista året jag spelade. Jag tycker att IFK kan spela en mycket mer attraktiv fotboll och har mycket kompetens som inte utnyttjas eller kommer till användning. Det spelsystem som gäller verkar inte passa det nya laget. Rutin är något som saknas i dagens IFK, det är nog en bidragande faktor till tabelläget.

Hur håller sig IFK kvar i ligan?

–Nu måste de ta fram en hel del hjärta och hjärna. Kriga i den egna boxen och i motståndarens. Det är där det avgörs.

Satsa på fasta situationer, det är en del av IFK styrka, där är de bra. Och fokusera på försvarsspelet, det har släppts in alldeles för enkla mål i år, säger Erik Sandvärn och fortsätter:

–De borde ha gjort bättre ifrån sig så här långt. Nu vet jag ju att de haft en hel del skador men IFK har ett bra lag. Det har ju gjorts en del spelarbyten och om det inte fungerar så kanske det ska bytas i någon annan del av organisationen, vad vet jag. På pappret är IFK ett bra lag men det är ju på planen alla matcher avgörs. Kanske var IFK ändå ett starkare lag förr.

Text och foto:
PIA NORRMÉN
sport@nyan.ax

Linda Karlsson med vid internationell hästshow

HÄSTSPORT. Linda Karlsson fick igår ett samtal från Helsinki International Horse Show. 17 oktober finns hon på plats inför tusentals åskådare för att visa upp sig på islandshäst.

–Jag vet inte vad jag ska göra, men det ska bli jättekul, säger hon.

Linda Karlsson har en fin sång bakom sig. I juli toppade hon det med guld i finska mästerskapen i fyrgång. Det är antagligen också därför hon är inbjuden till Helsingfors när den internationella hästshowen arrangeras.

Ännu har hon ingen aning om vad hon ska göra 17 oktober och på det officiella programmet står bara att

det bjuds på en islandshästshow.

–Jag var ju med för två år sedan också, och då blev det plötsligt en tävling, säger hon.

Karlsson har varit i tävlingar i september. För två helger sedan var hon och ålänningarna **Liz Mattsson** och **Mikaela Karlsson** i Uppsala för en lagtävling.

–Det handlade om fem- eller sexmannalag som tävlade i olika klasser där poängen räknades ihop. Dessutom var vi utklädda!

Klädbyten

Linda och Mikaela tävlade i samma lag och hade Astrid Lindgren-tema. Pippi Långstrump, Madicken och Karlsson på taket var några

av figurerna som satt i sadeln och som slutade på en total tredjeplats.

–Jag var med i ett svenskt lag också som hade Pink Ladies från Grease som tema. Jag som hatar rosa, säger Linda Karlsson och skrattar.

Lite stressigt blev det mellan klädbytena och laget kom till slut på en åttonde plats. Även Liz Mattsson hann få på sig en ny mundering då hon var med i ett svenskt lag med hippietema.

Till finaler

Samma åländska trio reste till Eskilstuna veckan efter.

–Mikaela blev trea i femgången och det var riktigt roligt. Hon har börjat komma igång i klassen och fått passgången att fungera, säger Linda Karlsson.

Inbjuden. Linda Karlsson, här på FM-tävlingen med Flugeldur från Gallerud, finns med vid Helsinki International Horse Show i oktober.

Foto: PRIVAT

Liz Karlsson var kvalificerad till A-klassfinalen i tölt, men var tvungen att stryka sig för att hinna med färjan hem.

–Jag vann B-finalen i fyrgång och skulle få vara med i A-finalen, men det hann inte jag heller med på grund av hemresan.

Eskilstuna har byggt en ny

anläggning i anslutning till travbanan och uppskattade det ”internationella” motståndet.

–De var jättegglade att vi var där, säger Karlsson.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Bayat och Chilom testar om de håller

■FOTBOLL. IFK Mariehamns mittfältare **Arash Bayat** och målvakten **Dan Chilom** åkte på varsin smäll i matchen mot KuPS i söndags. Någon värre skada har dock inte uppdagats.

–Det var nog bara smällar, imorgon (idag) ska de träna med laget och testa hur det går, säger klubbdirektör **Peter Mattsson**.

Om Chilom inte är klar för spel vaktar andremålvakten **Simon Enqvist** stolparna. (mt)

IFK i radion vid hemmamatcher

■FOTBOLL. Ålands radio utökar sändningarna från IFK Mariehamns matcher. Tidigare har man bara kunnat höra referat från bortaplan, men med anledning av det prekära läget i ligan där IFK ligger på kvalplats har stationen nu beslutat att direktsända även några av de hemmamatcher som återstår.

–Vi gör det här för att många fotbollsintresserade ålänningar inte har möjlighet att följa matcherna på plats, säger **Camilla Karlsson**, sportansvarig för Ålands radio.

Sändningarna börjar dock först vid hemmamatchen mot FC Haka 28 september, alltså är det ingen sändning från söndagens match mot TPS.

–Det kan även bli aktuellt att direktsända den sista hemmamatchen, mot FC Honka den 26 oktober, om matchen är av betydelse för IFK. (mt)

Salmén ett över i Göteborg

■GOLF. Anna-Karin Salmén, Ålands GK, slutade på ett över par efter gårdagens första runda av Göteborg Masters. Hon ligger därmed på en delad 79:e plats.

–Det var nog helt ok. Absolut. Men jag blev lite trött mot slutet, säger hon.

Torsdagens första nio hål klarade Salmén med ett under par efter en birdie på hål 17. Under de avslutande nio hål blev det fyra boogies och två birdies.

För **Lotta Wahlin** slutade torsdagen med fyra under par och en delad 13:e plats.

Göteborg Masters spelas på Lycke golfbana och ingår såväl i damernas Europatour som SAS Masters Tour. Leder efter första dagen gör **Felicity Johnson** från England som gick runt på tio under par. (jl)

Lindberg upp på rankingen

■SEGLING. Alandia Sailing Teams båda skeppare **Björn Hansen** och **Staffan Lindberg** fortsätter ligga i topp på internationella seglarförbundets världsranking.

Hansen ligger kvar på en sjätte plats efter det senaste släppet med 10.440 poäng insamlat på åtta tävlingar. Lindberg har klättrat upp tre placeringar till en tionde plats med 9.057 poäng. Toppar rankingen gör fortsättningsvis fransmannen **Mathieu Richards**. (mt)

DART

Klubb tävling 16 september, sex deltagare

1) Sune Eriksson, 2) Lilian Lampén, 3/4 Kenneth Brunila, 3/4 Viveca Sjöberg. Minst pilar: Sune Eriksson 19 st.

Erbjudanden HELA ÅRET

Helårserbjudanden gäller t.o.m. 31.1.2009 och kan ej kombineras med andra rabatter eller erbjudanden. Aktuella erbjudanden och info hittar du i Nya Åland eller på www.nyan.ax/nyankortet

Nyankortet
-sätter guldkant på tillvaron

2008

	-15% vid köp av minst en halv servis i Colour-serien	MEDICINA FUTURA	SCIO-terapi: Förstagångsundersökning (värde 120€) gratis vid köp av 10-serie
	-20% rabatt på alla biltvättar	NIMIX KAJAKUTHYRNING	-15% på uthyrningen
BoVision Ab	170€ rabatt vid köp av valfritt semesterboende Ring tel 0457 383 2512		Köp frimärksboken "Ålands frimärken berättar 2006-2007" för 40€ (ord. 50€). För att ta del av erbj. kontakta Posten Åland Frimärken tel 636 639 eller frimarken@posten.ax
	5% rabatt på hela sortimentet		25% rabatt på à la carte varmrätter! Gäller mån-tor, max 2 personer
	Investera i en Tulikivi täljstens-spis eller FinSpis kakelugn och få ett ELDSTÄLL PÅ KÖPET!	KÄRINGSUND RESORT & CONFERENCE	-10% på valfri pizza Öppet helger 26.4-5.10 2008 samt dagligen under högsäsong
	Köp en Husqvarna motorsåg och få en KOMBIDUNK PÅ KÖPET!	RESTAURANG POMMERN	25% rabatt på à la carte varmrätter! Gäller max 2 pers. mån-fre
	Alla sallader 6,30 (ord 6,80) Läsk och bröd ingår. Max 2 pers./hushåll	Rundbergs Bil & Service	Biluthyrning -15% rabatt på ord. pris
	Åländskt producerade trävaror från Önningeby såg 15% + 2% kassarabatt		Var tredje klippning gratis
	Boka minst 3 coachingsamtal så får du ett SAMTAL PÅ KÖPET!	Therese Broderi	-10% på alla inköp (ordinarie pris)
	-20% på penslar vid köp av färg		Latte, espresso eller färskpressad juice till halva priset vid köp av lunch
	-10% på alla inköp och övernattnings Gäller ej på alkohol och ej caféts kupongererbjudanden	WIRRANS MINIGOLF	Minigolf 1 runda 3,50€ (ord. pris 4€)
	2€ rabatt på 3-pack kinofilm 200/24 eller 400/24		-20% på alla blandare från Mora och FM Mattsson
Guns Massage	Taktil helkroppsmassage ca 1 h 15 min 40€ (45€)		Nature Cat, klumpande kattsand 22 kg (20 lit.) 1 säck 10€ (norm. 14,90)
	-15% på bygg-, handarbets-, heminrednings- och trädgårdsböcker		Alla hund- och kattbäddar -15%
	-10% på sortimentet Ej gångmattor, rea- eller beställningsvaror		Köp 6 rullar EasyUp tapet så får du ett tapetserings-set värde 14€ på köpet. Boråstapeter

Nya Åland
☆☆☆

Kulturforeningen Katrina

ROCK OFF

Snabbt bredband till alla år 2015

HELSINGFORS. Alla hushåll i Finland ska få tillgång till snabba bredbandsförbindelser före slutet av år 2015. Det kom regeringen överens om vid sin afton-skola på onsdagen.

Snabbheten på förbindelserna ska bli minst 100 megabit i sekunden, Mb/s. Avståndet från beställaren och närmaste optofiber- eller kabelnät får vara högst två kilometer. Konsumenterna måste dock fortfarande själva skaffa sig internetförbindelsen. Bredbandet dras alltså inte hem till medborgarna på statens bekostnad.

Några blir utan

Ett par tusen hushåll i de avlägsnaste delarna av Finland beräknas ändå stanna utanför bredbandsnätet. –Förbindelserna uppstår inte nödvändigtvis på kommersiell grund. Nu försäkrar vi oss om att infrastrukturen utvecklas så att medborgare och företag har möjlighet att använda informationssamhällets tjänster oberoende av bostads- eller verksamhetsort, sade kommunikationsminister **Suvi Lindén**. **Harri Pursiainen**, som utrett frågan för regeringens räkning, anser att det finns enorma regionala skillnader i tillgången

på internetförbindelser. Han anser att målet på en förbindelsehastighet på 100 Mb/s är anspråkslöst. Han väntar sig att man i Helsingfors år 2015 kan få förbindelser på upp till 1000 Mb/s. Teleföörbindelserna handlar inte längre om tidsfördriv utan är en nödvändighet. Utan statliga åtgärder uppstår det inte regional jämlikhet i kommunikationsinfrastrukturen, sade Pursiainen.

Finansieringen oklar

I en första etapp av utbyggnaden erbjuds finländarna förbindelser på 1 Mb/s senast år 2010. Den hastigheten lämpar sig för normalt bruk, till exempel nedladdning av musik och digitala fotografier. Under den andra etappen som sträcker sig till slutet av år 2015 ska i princip alla finländare få tillgång till en förbindelse på 100 Mb/s. Det är nog för nedladdning av mycket stora filer och samtidig uppkoppling av flera datorer. Hastigheten räcker också till för överföring av högupplösnings-tv. Finansieringsfrågan ska lösas under höstens lopp. Regeringen tog inte ställning till den frågan på onsdagen.

Till riksdagen

En av de finansieringsmöjligheter

Snart till alla. Regeringen vill att alla ska ha möjlighet att koppla upp sig till ett snabbt bredband. Nu ska idén diskuteras av riskdagen. Bilden från 2007 visar arbetet med dragningen av ett fibernät för Brändö och Kumlinge. Foto: ERKKI SANTAMALA

ter som diskuteras är att staten auktionerar ut en del de de radiofrekvenser som frigörs. Om auktionsintäkterna inte räcker till kunde man av telebolagen uppbära en så kallad utjämningsavgift för telenätet. Det statliga stödet för bred-

band uppskattas enligt Pursiainen bli cirka 66 miljoner euro under åren 2010–2015. Staten avses stödja utbyggnaden av näten. Riksdagen ska under hösten få ta ställning till ett lagförslag om utbyggnaden. (FNB)

Ekonomi

Åländska aktiekurser

18.9.2008	KÖP	SÄLJ	DIV.
M:hamns tryckeri	500,00	850,00	45,00
M:hamns parti	2.000	2.400	100,00
M:hamns telefon	2.400	2.500	92,00
Eckerö rederi ab	34,00	36,00	2,00
Hildegård	52.000	–	3.000
C Rundberg	120,00	130,00	2,20
ÅTT	–	80,00	1,00
Alfa	20.000	–	1.000

HELSINGFORSBÖRSEN			
Nordea	8,45	8,47	0,50
Nokia	13,63	13,64	0,53
TeliaSonera	4,23	4,24	0,42
Viking Line	37,00	37,40	1,00
ÅAB A	24,00	28,00	1,00
ÅAB B		22,00	23,30
1,00			

En hyfsad dag på indexsidan, men väldigt nervöst, var **Yngve Söderlunds** kommentar på Ålandsbanken om läget på världens börser i går efter finanskraschen i USA. I går förhandlade ytterligare en stor investmentbank om samgående för att överleva. Söderlunds analys var att det verkar som om alla har kört för fort och hamnat i diket. I går på förmiddagen tillförde centralbankerna i USA, Japan, Europa och Kanada gemensamt likviditet, men effekten höll i sig bara en stund. Grundproblemet enligt Söderlund är bankernas möjlighet till skydd, något som inte borde finnas i en marknadsekonomi eftersom det leder till ökat risktagande. Orkla låg i går på 70,70 Nkr.

Världen just nu

Finanskris framtvingade bankfusion

LONDON. Finanskrisen tvingar de brittiska bankerna Lloyds och HBOS att gå ihop. Lloyds räddar HBOS som har drabbats av ett kursras genom att erbjuda 15,4 miljarder euro för banken. HBOS är Storbritanniens största bolåneinstitut. Sammanslagna bildar de två bankerna en jätte med 145000 anställda. (FNB–Reuters)

Ryssland fruktar bankkris

MOSKVA. Oron för en hotande bankkris i Ryssland ökade på torsdagen då landets viktigaste börser MICEX samt RTS, som handlar i dollar, höll stängt för tredje dagen i rad. Handeln stoppades i tisdags då kurserna började falla dramatiskt. Börserna har dock lovat återuppta handeln på fredag. Det är nu ytterst svårt att låna pengar i Ryssland. Oron för att banker ska gå omkull ökar och man fruktar för hur det ska gå med såväl företagens som de enskilda medborgarnas pengar. "Inget förtroende - inga pengar", beskrev affärstidningen Vedomosti situationen. Ryska staten har lovat stöda landets banker med miljarddepositioner. Den centrala bakgrundsfaktorn i krisen är den ryska ekonomins bränsle, det vill säga oljan. Tillväxten i landet bygger på ett högt oljepris och för Ryssland är det en mycket otrevlig överraskning att krisen i USA har lett till ett prisras på oljan. Ett fat olja kostade i juli 147 dollar, men nu har det fallit till 92 dollar. (FNB)

Obama i ledning igen

WASHINGTON. Sarah Palin-effekten tycks vara över. Barack Obama har åter ledningen över John McCain i opinionsmätningarna inför USA:s presidentval i november. Fem nationella mätningar avslutades i tisdags, och i fyra av dem har demokraten Obama ett övertag. En sammanställning av de nio senaste undersökningarna som den oberoende politiska sajten Real Clear Politics gjort ger Obama stöd av 46,2 procent av väljarna mot republikanen McCains 45,3 procent. Orsakerna kan vara många. Det uppsving som republikanerna fick efter partikonventet och presentationen av Alaskaguvernören Sarah Palin som vicepresidentkandidat verkar börja ebba ut. Uppgifter om svågerpolitik och maktmissbruk i medierna samt Palins första tv-intervju, där hon bland annat misslyckades med att redogöra för Bush-doktrinen, kan ha minskat strålglansen. En undersökning som CBS och New York Times gjorde i veckan visar att sex av tio amerikaner känner oro om Palin skulle tvingas ta över som president. Men två tredjedelar anser att Obamas vicepresidentkandidat Joe Biden är kvalificerad nog att klara jobbet. Ett annat skäl till Obamas framgång kan vara de senaste dagarnas ekonomiska hårdsmälta. I måndags, samma dag som investmentbanken Lehman Brothers kollaps blev känd, sade McCain att USA:s ekonomi står på en stark grund– ett uttalande han fått äta upp gång på gång sedan dess. Obamakampanjen, å sin sida, sänder nu en två minuter lång tv-reklam där Obama redogör för sitt ekonomiska recept–bland annat skattesänkningar för medelklassen och skärpta regler för spekulationerna på Wall street. Greppet är ovanligt, så långa reklamfilmer brukar bara användas i valkampanjernas slutspurt. Ytterligare ett orosmoln för John McCain är historien, skrev Washington Post på torsdagen. Sedan andra världskriget har det nämligen bara hänt en enda gång att samma parti fått sitta kvar i Vita huset i tre mandatperioder. Det var när republikanen George H. Bush 1988 vann efter det att Ronald Reagan regerat i åtta år. Och efter åtta år med den nu impopulära George W. Bush ska det mycket till för att amerikanerna ska välja ännu en republikan, skriver tidningen. (FNB)

Branschen varnar för bredbandsavgöranden

HELSINGFORS. Centralförbundet för telekommunikation och informationsteknik, Ficom, tycker att regeringen ännu inte ska fatta några slutgiltiga beslut om de tekniska lösningarna för bredbandsnätet.

Branschorganisationen kommenterade på onsdagen regeringens principbeslut om att utsträcka de snabba bredbandsförbindelserna till hela landet. Förbundet påpekade att den trådlösa överföringstekniken utvecklas ryckvis fram till år 2015. Därför ska man inte fatta allt för detaljerade beslut om näten och deras exakta avstånd från bebyggelsen.

Ficom anser det viktigt att framtidsplanerna inte är bundna till en sorts teknik eftersom det visat sig vara svårt att förutse branschens utveckling. Ficom kritiserar också det att ett projekt som är av central betydelse för hela branschen beretts i brådska takt utan att man fört djupgående samtal med branschen. Kommunikationsminister **Suvi Lindén** (saml) svarade efter regeringens aftonsskola att regeringen inte har för vana att dela ut rapporter från utredningsmän förrän respektive minister läst den. Enligt henne får branschen säkert säga sin mening under den fortsatta behandlingen av frågan. (FNB)

RAKT PÅ

Se samhälls- och debattprogrammet Rakt på med Nina Fellman

Fredagar 18.30, 19.30, 21.30, 22.30 och 23.30

Se det med egna ögon
www.aland24.ax

**Telefonkatalog
på nätet**
www.nyan.ax

► ÖVRIGT

**Stora
blandras-
VALPAR**
söker nya hem!

För mera information,
ring jourtelefon.

JOURTELEFONEN
0457 3424 850

vardagar 19-21, samt helger 10-13

Ålands djurskyddsförening r.f.

Nya Åland

► LEDIGA PLATSER

lediganslår följande tjänster:

**en ordinarie tjänst som
byråfunktionär**

vid motorfordonsbyrån med tillträde snarast.

Kompetenskrav för tjänsten är gymnasial utbildning samt erfarenhet från bilbranschen och innehav av körkort av klass ABC.

Kontaktperson: trafikinspektör Bengt Karlsson tfn 525 844 eller vik. registerföreståndare Marica Eriksson tfn 525 847.

**2 ordinarie tjänster som
bilbesiktningstekniker**

vid motorfordonsbyrån med tillträde snarast.

Kompetenskrav för tjänsten är för uppgiften avlagd examen på högskolenivå med lämplig inriktning samt erfarenhet från bilbranschen och innehav av körkort av klass ABC.

Kontaktperson: trafikinspektör Bengt Karlsson tfn 525 844 eller besiktningsman Tom Latvala tfn 525 843.

**en ordinarie tjänst som
registerföreståndare**

vid motorfordonsbyrån med tillträde 3.11.2008

Kompetenskrav för tjänsten är för uppgiften lämplig slutexamen vid högskola.

Kontaktperson: trafikinspektör Bengt Karlsson tfn 525 844.

Ansökningshandlingarna skall vara landskapsregeringens registratur tillhanda **senast den 1.10.2008 före kl.16.15.**

För ytterligare information hänvisas till Ålands landskapsregerings hemsida eller officiella anslags-tavla.

Ålands landskapsregering
PB 1060
AX-22111 Mariehamn.

www.regeringen.ax

► ÖVRIGT

**Byggnadsarbete
och renovering**

utföres.

För mer info ring
tel. 0457 569 2084

► SÄLJES

**Ford Transit
säljes**

Ford Transit årsmodell 1995. Medkörd 123.000 km

Visning enl. överenskommelse. Säljes i befintligt skick

Skriftliga anbud per post eller e-post. Vi förbehåller oss rätten att anta eller förkasta anbud.

Ålands Elandslag
Jan Westergård
Godbyvägen 193
AX-22100 Mariehamn
Tel: 0457-3425151
jan.westergard@el.ax

Maten, hälsan och övervikten

■ **Få saker** är så skuldbelagda som den mat vi äter. Själva kombinationen mellan livsnödvändighet, källa till njutning och möjligt underlag för varierande teorier tycks utöva en oemotståndlig lockelse på vår lutherska moral.

Ändå är det så att vi väljer vår mat efter en hundratusenårig kollektiv erfarenhet, förmedlad från generation till generation, gradvis anpassad och förändrad. Därför är behovet av experter och allsköns förståsigpåare begränsat. Vi förstår ganska lätt vad som passar bra att äta, och därför är de grundläggande kostråd vi behöver mycket enkla och lättbegripliga.

Tid efter annan får man höra att man skall äta en viss slags mat, men absolut inte en annan slags mat. Budskapet serveras ofta av mer eller mindre självutnämnda profeter i en lätt ultimativ form.

► ÖVRIGT

**Ålands
landskapsregering**

TRAFIKMEDDELANDE
Björkö linfärja är ur trafik

från tisdag 23 september kl. 8.00 till och med torsdag 25 september 2008 kl. 12.00 p.g.a. arbeten med färjfästena.

Persontrafik sköts under tiden med passbåt.

Trafikavdelningen

► ÖVRIGT

**Ålands
landskapsregering**

Med stöd av landskapslagen om allmänna vägar (9/68) skall, för senare värdering av eventuell ersättning, hållas syn på den planerade om- och nybyggnad av landsväg nr 1 på sträckan Öra-Överby, sektion 60-3550, inklusive nybyggnad av gång- och cykelväg sektion 15-3550, och ombyggnad av anslutningar och korsningsområden för Marbyvägen, landsväg nr 130, i Eckerö kommun.

Syneförrättningen hålls måndagen den 6 oktober 2008 kl. 9.00 med samling vid kommundansliet i Eckerö. Vid synen noteras beskaftenheten av vägmärken samt träd och anordningar, vilka tas bort vid vägbygget.

Markägarnas närvaro är önskvärd.

Själva kärnan i budskapet verkar vara: ”Ät nu bara som vi säger, och du kommer att leva lycklig i alla dina dagar”.

Om man som undertecknad har varit med ett tag, då har man hört en hel del i den här vägen. Man har hört hur nästan all slags mat har rekommenderas - respektive förkastas genom åren. En viss slags mat, som skall intas i vissa proportioner och enligt vissa regler presenteras ofta som nyckeln till den goda hälsan - likväl som det förespeglas vara inträdesbiljetten till det socialt så omhuldade smala idealet.

Oenigheten är ofta total mellan olika skolor. Hur är det nu? Blir man fet av fett, eller blir man fet av socker (kolhydrater)? Svaret är faktiskt helt oproblematiskt; man blir fet av båda sorterna - om man stoppar i sig för mycket. Det är vad saken handlar om.

Det här med själva kvantiteten kommer gärna bort i debatten om mat, övervikt, och hälsofrågor. Saken är i många avseenden lite laddad. Människor är olika, somliga

har lättare än andra för att bli feta, men i grunden handlar övervikt faktiskt om hur mycket man väljer att sätta i sig - inte om något fel i kostvalet i sig.

Man kan naturligtvis tycka att det är orättvist att skillnaderna i ämnesomsättning kan vara så stora. En del människor kan äta nästan vad som helst, medan andra ökar i vikt vid minsta överskott. Ändå är den bistra sanningen den, att sådana förhållanden hör till livets grundläggande orättvisor. En del föds vackra, medan andra föds fula. En del föds påfallande intelligenta - medan andra får kämpa hela tiden. En del får i arv en oerhört effektiv ämnesushållning - det är de gamla tidernas överlevare, de som lätt klarade de återkommande svältperioderna - men i dag orsakar sådana anlag en låg ämnesomsättning som lätt ger övervikt vid minsta onödiga näringsintag.

Olika kostfilosofier har många gånger en olycklig tendens att omyndigförklara individen. Man antas blir fet därför att man har en felaktig

sammansättning av kosten. Om man lägger om kosten till den för stunden gångbara filosofin, så går man ner i vikt. Så låter det vanliga budskapet till den överviktige, men så är det inte alls.

Man blir fet därför att man har stoppat i sig för mycket näringsämnen i förhållande till den personliga ämnesomsättningen. Allt det som man blir fet av kommer in genom munnen - någon annan väg finns inte. Att stänga munnen vid behov, är en viljeakt - inte en fråga om kosthållning.

Sedan är det naturligtvis så att vissa saker är mera fettbildande per enhet än andra - men om man har överviktsproblem, då är själva viljeytringen att inte äta för mycket, helt avgörande.

Peter Hennig
Hasselvik, Vårdö
Ikon.PRH@minmail.net

Av utrymmesskär har Hennigs debattartikel delats i två avsnitt. Del 2 publiceras i morgondagens tidning.

Nu har det hänt igen ...

■ **Hjälp!** Nu har det hänt igen! Jag nås av budet att en katastrof håller på att ske.

Någon eller några stackare till beslutsfattare har drabbats av dumhet! Han, hon eller de har vänt tummen ned för ett projekt som flertalet pensionärer ställt sig bakom och verkligen velat ha förverkligat i livstid. Jag skriver förstas om Fixar-Matte idén, som pensionärerna genom MPF fört upp på tapeten och som Äldrerådet behandlat, och som nu förkastats av någon som drabbats av den förargliga sjukdomen dumhet. Visst gör det ont när knoppar brista i förstånd!

För alla oinvidga kan jag tala om att detta projekt går ut på att äldre människor som behöver hjälp

med diverse smärre sysslor i hemmen lätt kan få assistans med att t.ex. byta gardiner till sommaren eller få någon som kan gå ut med hunden då man är förhindrad p.g.a. sjukdom. Med andra ord hjälp med sysslor som inte kräver en speciell fackman och som pensionärerna skulle betala för själva naturligtvis. Visst gör det ont när knoppar brista i förstånd!

Vi som vet och känner att vi blir äldre kan lätt råka ut för en viss obalans, när man skall klättra upp på en stol eller stege då sommargardinerna skall tas ned eller sättas upp eller för att byta en säkring.

Dessa är situationer som alltför lätt kan bli orsak till benbrott eller värre skador. Därför anser jag, att det är helt fel att en person eller personer som inte inser att även de blir äldre skall få fatta detta beslut att avslå projektet. Visst gör det ont när knoppar brista i förstånd!

Jag hävdar å det bestämdaste att det är total brist på förstånd att gå och avslå ett dylikt projekt.

Personen eller personerna i denna negativa sats har ingen som helst social kompetens, för detta projekt, om det förverkligades, skulle ju även innebära att en viss social kontakt skapades.

Vi har ganska många pensionärer som lever ensamma och som sällan har någon som hälsar på. Vi har skräckexempel på fall då ensamma personer legat sjuka eller till och med döda, då ingen har tagit kontakt med dem på länge. Dylika fall kan lätt förhindras, och detta Fixar-Matteprojekt skulle utan tvekan eller tvivel vara ett förnuftigt sätt att skapa mänsklig kontakt och hjälp. Visst gör det ont när knoppar brista i förstånd!

Rolf Söderback
ordförande, MPF

Guldviva svarar

■ **Med** anledning av gårdagens mess om priserna på Guldvivas produkter:

Vi är naturligtvis glada över det stora intresset för våra smycken. Det är tråkigt om någon upplever dem som dyra. Vad jämför messaren våra produkter med? Höglklassiga guldsmedsprodukter går inte att jämföra med massstillverkade torg-bijouterier eller annat ”bling-bling”.

Vi kunde tillverka våra smycken i valfritt land i Asien, och sälja dem för halva priset till dubbel vinst, men det är inte vad vi vill göra, och inte vad vi tror att

våra kunder vill ha. Guldvivas design är för nära förknippad med oss själva och med Åland för att vi med gott samvete skall kunna tillverka dem någon annanstans.

Ett Guldviva-smycke är en produkt som håller ett helt liv. Vi vet att våra produkter håller hög kvalitet - varje smycke som säljs har tillbringat en hel del tid i våra händer.

Ett tips i sammanhanget är att köpa våra produkter på Viking Lines båtar eller Birka Paradise, som har förmånen att kunna sälja momsfrött.

Med vänlig hälsning
Guldviva

**Sälj
det du
inte behöver
med en annons
i Torget**

**NYHET! Ladda upp
bilder på hemsidan**

torget.ax
**Ålands största
köp & säljmarknad**

TV-programmet

fredag 19 september

7.00 **Gomorron Sverige** [92368987]

10.30 **UR** [4943155]

13.00 **Rapport** [90838]

13.05 **Debatt (R)** [9732277]
Del 4 av 17. Även 21/9.

13.50–14.20 **Mitt i naturen (R)** [807074] Även 21/9.

14.25 **Carin 21:30 (R)** [183426]
Direktsänd pratshow. Del 1. Även 21/9.

14.55 **Svensson, Svensson (R)** [279277]

15.25 **Veronica Mars (R)** [9414780]

16.10 **Gomorron Sverige** [9387703]

17.00 **Rapport** [17426]

17.05 **Hannah Montana** [1534529]

17.30 **Djursjukhuset (R)** [7093]

18.00 **Disneydags** [75616]

18.55 **Sportnytt** [5144345]

19.00 **Rapport** [74529]

19.10 **Regionala nyheter** [5607161]

19.15 **Go'kväll** [465277]
Ingalill Mosander och Anna-Karin Ferm tipsar om aktuella, läsvärda böcker. Nanne Grönwall står för musikunderhållningen. Även 21/9.

20.00 **Kulturnyheter** [15890]

20.15 **Regionala nyheter** [8393187]

20.30 **Rapport med A-ekonomi** [364]

21.00 **Doobidoo** [54857]
Musikalisk frågelek. Del 4 av 12. I-veckans program tävlar Tina Ahlin och Östen Eriksson mot Mejla och Joakim Nätterqvist. Även 25/9, 20/9.

22.00 **Final call** [675987]
FILM Amerikansk thriller från 2004. En ung man får ett samtal på sin mobiltelefon från en kvinna som säger att hon blivit kidnappad. I rollerna: Kim Basinger, Chris Evans, Eric Christian Olsen. Regi: David R Ellis.

23.35 **Kulturnyheter** (R) [6707616]

23.50 **Till varje pris** [9100180]
FILM Amerikanskt drama från 1995. Suzanne vet precis vad hon vill. Hon ser en framtid som nyhetsuppläsare, och den drömmen kan ingen ta ifrån henne. I rollerna: Nicole Kidman, Joaquin Phoenix.

1.35–9.05 **SVT24** [37816846]

10.30 **24 direkt** [63592635]

16.20 **Imperiet slår tillbaka (R)** [5303180]
Även 22/9.

16.50 **Babel (R)** [5393703]
Litteraturprogram. Del 1. Även 21/9.

17.20 **Tankens fångar (R)** [67567]

17.50 **Söderläge (R)** [49068]
Trädgårdsmagasin. Även 20/9.

18.20 **Nyhetstecken** [6415258]
Nyheter på teckenspråk.

18.30 **Oddasat** [17819]
Samiskspråkiga nyheter.

18.45 **Uutiset** [380987]

19.00 **Har kriminaltekniken alltid svaret?** [81616]
Brittisk dokumentär från 2007. Svaret på alla brott verkar vara en kriminalteknisk undersökning. Poliser som använder dagens kriminalteknik blir bra teve men är det bra polisarbete? Även 23/9.

19.55 **Rapport** [8784074]

20.00 **Vem vet mest?** [9819]
Frågesport. Programledare: Rickard Olsson. Även 21/9.

20.30 **Garage (R)** [1890]
Musikmagasin. Hiphop special. Grammisvinnaren Adam Tensta berättar hur hans musik blir till och vad han vill med den.

21.00 **Halfdan Rasmussen** [54258]
K special. Ett porträtt av den folkkäre, danske författaren Halfdan Rasmussen, bland annat känd för fantasifulla barnrim som nästan alla danska barn kan. Även 21/9 och 22/9.

22.00 **Aktuellt** [6155]

22.30 **Rädd för hajar (R)** [5426]
Brittisk dokumentärserie från 2006. Del 2 av 2. Tanya Streeter är en av världens bästa fridykare och har tagit sig ner till rekorddjupet 160 meter utan extra syretillförsel.

23.00 **Sportnytt** [32180]

23.15 **Regionala nyheter** [9843600]

23.25 **Rapport** [5883884]

23.30 **Sleeper cell** [81797]
Del 4 av 8. Salim tampus allt mer med sina personliga problem och sin tro, medan Mina fortsätter att uppsöka Gayle. Även 24/9.

0.25 **Ashes to ashes (R)** [6173778]

1.20–1.50 **Singelmammor (R)** [1094730] Även 20/9.

7.30 **Nanny** [154529]

8.00 **Alla älskar Raymond** [837635]

8.25 **Just Shoot Me** [2947432]

8.55 **Montel Williams show** [4965616]

9.55 **Top model 4 (R)** [8428345]

10.50 **Våra bästa år (R)** [3132884]

11.40 **Oprah Winfrey show (R)** [2530987]

12.30 **Rachael Ray** [7188722]

13.25 **Momento** [1573345]

13.50 **Våra bästa år** [5430147]

14.40 **Oprah Winfrey show** [2428616]

15.35 **Cityakuten** [6989277]

16.30 **Just Shoot Me (R)** [254513]

17.00 **Top model 4** [699277]

18.00 **Simpsons** [339258]

18.30 **How I met your mother** [347277]
Amerikansk komediserie från 2005.

19.00 **How I met your mother** [443890]
Amerikansk komediserie från 2005. Del 14 av 22.

19.30 **Scrubs** [442161]
Amerikansk komediserie från 2002-03. Del 37. Turk planerar att fria till Carla men alla hans planer går om intet när det ena efter det andra kommer emellan. Även 20/9.

20.00 **Ensam mamma söker (R)** [163277]
Svensk realityserie från 2008.

21.00 **Sing a long (R)** [794161]

22.00 **Extra extra! (R)** [469838]
Svenskt humorprogram från 2008. Del 1. Lag 1: Isabella Löwengrip, Thomas Järveheden och Claudia Galli. Lag 2: Märten Andersson, Kristoffer Appelquist och Micke ”Syd” Andersson. Programledare: Måns Möller.

22.30 **Säsongstart: Singing bee** [619426]
Svenskt underhållningsprogram från 2008.

23.30 **The fast and the furious** **FILM** [687074]
Amerikansk action från 2001. I rollerna: Paul Walker, Vin Diesel.

1.30 **Shadow Conspiracy** [4022204]
FILM Amerikansk thriller från 1997. I-rollerna: Charlie Sheen, Donald Sutherland.

3.25 **Shout** [91403469]
FILM Amerikanskt drama från 1991. I-rollerna: John Travolta, Jamie Walters.

6.20 **Lättlagat (R)** [1682616]

6.50 **Nyhetsmorgon** [44872971]

11.00 **Nyheter** [103600]

11.05 **Efter tio** [3762616]

12.00 **Nyheter** [303093]

12.05 **Efter tio, forts** [4206703]

12.55 **Hem till gården** [378567]

13.20 **Hem till gården** [1572616]

13.45 **Nyhetskanalen** [9938161]

14.00 **Trav: Dagens rätt** [895884]

14.30 **Prinsar & prinsessor (R)** [9046432]

15.25 **Nyhetskanalen** [5915426]

15.30 **Doktorn kan komma (R)** [668567]

16.25 **Advokaterna (R)** [419635]

17.25 **Will & Grace (R)** [391258]

17.55 **That '70s show (R)** [769635]

18.25 **Trav: Fredagsflex** [6498819]

18.30 **That '70s show (R)** [781277]

18.55 **Nigella express (R)** [670529]

19.10 **Keno** [3323987]

19.15 **Nigella express, forts (R)** [5639180]

19.30 **Lokala nyheter** [422987]

19.35 **Lokalt väder** [3336451]

19.40 **Ekonominyheter** [3807616]

19.50 **Vädret** [3723600]

20.00 **Nyheter** [447616]

20.30 **Postkodmiljonären** [446987]
Lotteri- och frågesportsprogram.

21.00 **Lilla Jönssonligan och stjärnkuppen** [940548]
FILM Svensk familjekomedi från 2006. Det är sommarlov och de tre grabbarna Sickan, Vanheden och Harry har bestämt sig för att få tag på sommarens hetaste artist, Dani D:s, autograf. I rollerna: Mikael Lidgard, Axel Skogberg, Hugo Flytström. Regi: David Berron.

23.00 **Nyheter** [979266]

23.25 **Numbers** [9304971]

0.20 **Boston legal** [1910662]

1.15 **K-Pax** [32257662]
FILM Amerikansk science fiction från 2001. I rollerna: Jeff Bridges, Kevin Spacey.

3.30 **Big shot: Confession of a campus bookie** [5721594]
FILM Amerikanskt drama från 2002. I-rollerna: David Krumholtz, Tory Kittles.

5.20 **Lättlagat (R)** [8973846]

5.45–6.15 **Lättlagat (R)** [1599952]

6.00 **God morgon med A-laget**

10.00 **Globalisering**

10.00 **Veta**

10.30 **Station T: Murar**

11.00 **Opettaja.tv: Språkrum**

11.15–11.30 **Opettaja.tv: Konst och kunnande**
Del 4 av 4.

16.45 **Uteliv**

17.14 **Kortnytt**

17.15 **Station T: Murar**

17.45 **Buus-fredag**

18.15 **Tv-nytt**

18.30 **Obs**

19.00 **Det doftar mat i trädgården**
Del 8 av 8. Vi får se hur stora Jörgens morötter, palster-nackor och svinrötter vuxit sig. Anne tillreder lammfog som kräver en lång koktid. Dessutom ser vi hur man skall vinterförvara rotsaker.

19.30 **Världarnas bok (R)**
Del 7 av 8. Tim, Klara, Esther och morfar har hamnat på Den flytande ön. Tim förhörs – hur har han lyckats bli av med Världarnas bok?

20.00 **Tv-nytt**

20.20 **Sportnytt**

20.25 **5 minuter**
Oskydligt dömd.

20.30 **Författarporträtt: Catharina Gripenberg (R)**
Jag blir aldrig van vid att finnas till, säger Catharina Gripenberg på en strand i Köpenhamn. Hennes tankar har samma blandning av humor, lekfullhet och allvar som hennes dikter. Ett program av Filippa Forsman.

20.55 **Nero Wolfe: Hittebarnet**
Amerikansk kriminalserie. Nero Wolfe får besök av miljönärsänkan Waldon som har hittat en övergiven baby framför dörren till sitt hus. Orsaken till att besvära Nero Wolfe är att hennes avlidne man påstås vara far till barnet.

22.25 **Dokumentären: Jag vill att du skall veta (R)**
Ulla Lemberg var en av de första kvinnliga pressfotograferna i Sverige. Hon har med respekt och beundran fotograferat kvinnor över hela världen. Nu vänds kameran mot henne.

23.25 **Kvällsnytt**

23.30 **Oddasat**

23.45–0.30 **Eftersnack**

ÅLANDSKANALEN

KI 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHz

6.45–10.00 Gomorron. Med Petronella Thorén. 6.50 Beträktelse. Av Sanja Honkanen Skoog. Sänds även c:a kl. 19:40. 6.55 Ålandsnytt. 7.00 Aktuellt. 7.30 Ålandsnytt. 8.00 Aktuellt. 8.30 Ålandsnytt. 9.00 Musikpaletten. Världsmusik. 9.30 Ålandsnytt. 9.45 Sagostunden. I dag lyssnar vi till den sista delen av sagan Den förnåma frun och skräddargesällen, skriven av Hjalmar Bergman och uppläst av Astrid Olhagen. Veckans samtliga avsnitt sänds även i dag kl. 11:30. 10.00– 14.00 Mittpådan. Med Tony Wikström. 10.30 Ålandsnytt. 11.30 Ålandsnytt. 11.40 Musik. 12.00 Aktuell. 12.10 Evenemangstips. Sänds även kl. 17:15. 12.15 Kulturen. Sänds även kl. 16:45 och i repris på söndag kl. 08:15. 12.30 Sagostunden. Samtliga avsnitt av sagan Den förnåma frun och skräddargesällen, skriven av Hjalmar Bergman och uppläst av Astrid Olhagen. 13.00 Ålandsnytt. 13.03 Veckans gäst. Programledare Tony Wikström Sänds i repris på lördag kl. 12:00 14.00 Ålandsnytt. 14.03–16.00 Firarmix. Med Leif Sundberg. 15.00 Ålandsnytt. 15.03 Firarmix fortsätter. 16.00 Aktuell. 16.15–17.45 Åland i dag. Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. Med Albin Dahlin. 17.00 Ålandsnytt. Sänds även kl. 18:00. 17.45 Kulturen. Repris. 18.00 Aktuell. 18.03 Ålandsnytt. Sänds även kl. 19:00. 18.06 Musik. 18.15 Evenemangstips. Repris. 18.20 Musik. 18.30 Gäst i Gomorron-studion. Repris från Gomorron. 18.40 Musik. 19.00 Ålandsnytt. Från kl. 16:00 19.10 Åland i dag. Från kl. 15:15-16:00 20.00 Ålandsnytt. Från kl. 17:03 20.03 Åland i dag. Från kl. 16:10-16:45 20.40–20.45 Beträktelse. Repris.

Se det med egna ögon!

www.24.ax

5.55 **Ettans morgon-tv** [40882277]

9.15 **Familjehemligheter** [6558971]

10.05 **Nöjesrövarerna** [8559762]

10.30 **Kungskonsumenten** [2109]

11.00 **Tv-nyheter** [20548]

11.05 **Prästen i Ballykissangel (R)** [9114548]

12.00 **Ettans morgon-tv: Dagens rubriker** [77635]

13.00 **Tv-nyheter** [85906]

13.05 **Inkorrekt, tomas Enbuske!: Depression är ett svepskäl!** [816722]

13.35 **Valet 08: Valmarknad** [2044890]

15.00 **Tv-nyheter** [86548]

15.05 **Fader Dowlings mysterier** [6068664]

15.50 **Luftresa till Europas kuster** [1242068]

16.00 **MOT: Tomtbaronernas avlöningsdag** [9426]

16.30 **En sann historia: Mästaren** [8345]

17.00 **Tv-nyheter** [18109]

17.08 **Prästen i Ballykissangel** [300181249]

18.00 **Tv-nyheter och väder** [3890]

18.30 **Jaakko och världserövarna** [78703]
Helena Puolakka arbetar som toppkock i London.

19.05 **Walle reser runt: Spelsamlaren** [5600258]

19.10 **Tillbaka till Aidsfield** [1646513]

20.00 **Sjätte sinnet** [161]

20.30 **Tv-nyheter och väder** [32513]

20.55 **Sportrutan** [6291884]

21.00 **A-zoom** [513]

21.30 **Strada** [884]

22.00 **Match point** [43364]
FILM Amerikansk thriller från 2005. En intensiv thriller om en tennislärare som gifter sig rikt men blir galen i en förförlig skådespelska. I rollerna: Jonathan Rhys Meyers, Scarlett Johansson, Emily Mortimer. Regi: Woody Allen.

0.00 **Vännens skrift** [32865]
FILM I rollerna: Jaschka Lämmer, Ercan Oeksuez.

1.30 **Euronews** [2800020]

1.40 **Nyhetsfönster** [37431681]

4.00–8.00 **Nyhetsfönster** [93784391]

6.00 **Tellus-frågesport** [5014722]

6.50 **Lilla tvåan** [91975432]

6.53 **Nalle Sloköra** [305246451]

7.01 **Vädertipparen** [100011136]

7.03 **Fifi och blomsterfröna: Barnvakten Fifi** [300065161]

7.16 **Mimi & Kuku** [107536277]

7.36 **Oppfinnar-Kyösti**

7.38 **Livfulla ting** [302828155]

7.41 **Greta Gris: Herr Ben**

7.47 **Neppajymy-klubben**

7.55 **Berättelser från Mumindalen**

8.19 **Syrhämä** [401983987]

8.53 **På gräsrotsnivå** [307531987]

9.00 **Oddasat** [44600]

9.15 **Nyheter från Nyland**

9.25 **Sydöstra Finland** [2028616]

9.35 **Sydvästra Finland** [9110074]

9.45 **Nyheter från Tavastland**

9.55 **Mellersta Finland** [2049109]

10.05 **Nyheter från östra Finland** [9037797]

10.15 **Nyheter från Österbotten**

10.25 **Nyheter från norra Finland** [9113161]

10.35 **Lilla huset på prärien**

11.25 **Gänget och jag** [9382682]

11.50 **Svängiga djur** [1990890]

11.55 **Monsterstallet** [9990567]

12.45 **Emil i Lönneberga** [61105]

13.10 **Bean** [5227345]

5.50 **Väder** [85125631]

6.25 **God morgon Finland**

9.10 **Vad ska vi äta idag?**

9.15 **Känslor och dofter** [6947155]

10.05 **Frågesport** [6278703]

10.50–11.20 **Emmerdale**

12.35 **Word Puzzle** [544068]

13.00 **MTV3 Chatt** [822838]

13.55 **Rappa tag** [115567]

14.25 **Frågesport** [561722]

14.55 **Jack & Bobby** [9329364]

15.50 **Nöjesnytt** [5191884]

15.55 **Frågesport** [6576635]

16.25 **De vackra och de djärva** [3948277]
Ni har neuroenergi, Erics kvinnor!

16.55 **Nyheter** [5376109]

17.00 **Idols** [382635]

17.55 **Vad ska vi äta idag?** [6905890]

18.00 **Emmerdale** [618277]

18.30 **Bostadsmarknaden**

19.00 **Sjuans nyheter** [760105]

19.15 **Dagens väder** [5959426]

19.20 **Ekonomi nyheter** [665242]

19.30 **Dolda liv** [721180]
Kari vågar sig på hästryggen för att vara Noora tillags.

20.00 **Bondbruden** [428616]

21.00 **Identitet** [734780]
Den amerikanska originalver-

sionen av tävlingen Identitet som sågs i inhemsk taping i våras, där det gäller att kombinera rätt person och identitet. Den som klarar av att identifiera alla tolv personer vinner en halv miljon dollar.

22.00 **Tians nyheter** [990838]

22.20 **Resultatrutan** [6439180]

22.35 **Keno** [8828628]

22.36 **Månadens bästa sekund** [108828628]

22.40 **Matrix Revolutions** [4664548]
FILM Amerikanskt sciende fiction från 2003. I Matrix-trilogins sista del fortsätter djärve neo sin kamp för Zion och mänskligheten mot den överlägsna maskinarmén. Samtidigt borde han möta agent Smith i Den Sista Kampen. I rollerna: Keanu Reeves, Laurence Fishburne, Anne Moss. Regi: Andy och Larry Wachowski.

1.10 **Commando** [4740778]

2.10 **Vinstpotten late night** [5670865]

3.25–6.00 **Den rätta** [83306020]

debatt

Krönika / Mosse Wallén

Om kapitalet och socialismen

Det är dyrtider. För stora och för små. Sällan har det varit så dyrt som den senaste veckan. Tusentals miljarder har gått upp i rök i finanskrisen som nu kommit upp i varv. Och extradyrt är det för amerikanerna. Först har de överbelånat sina hus gång på gång under de senaste åren, sen sett dem bli konfiskerade och nu får de betala kalaset över skattsedeln. För nu har man infört socialism i det som amerikanarna trodde var världens mest kapitalistiska land med fri handel som den klarast lysande ledstjärnan.

Först var det ”björnen”, investmentbanken Bear Stearns, som räddades av den amerikanska centralbanken Fed. Björnen såldes sedan vidare så socialismen här var av en snabbt övergående art. Förra helgen stod Fannie och Freddie i tur, med efternamnen Mae och Mac. De socialiserades raskt av amerikanska staten. Fannie Mae och Freddie Mac är gigantiska bolåneföretag som garanterar en stor del av bolånen i USA, de ruttna bolån som skapat hela krisen. Sen kraschade anrika investmentbanken Lehman Brothers i måndags, men här ville socialisterna inte gå in. Större saker skulle hända på tisdagen, då var det försäkringsjätten AIG som höll på att hamna på obestånd. Här trädde socialisterna till; amerikanska staten pumpade in hisnande 85 miljarder dollar (85.000.000.000 USD!) och tog över bolaget som är ett av världens största med över 100.000 anställda över hela världen. Och än är nog allt inte över.

”Det kommer mer, mycket mer”, kraxar olyckskorparna. Och börserna är svajiga, svajiga nedåt. Osäkerheten är stor, mycket stor. Och så går det ett par år, kanske inte ens så länge, och så är spektaklet igång igen. Tack vare socialisterna i USA med översocialisten **George W Bush** i spetsen. Leve socialismen! Minns du förra gången, då i början av 1990-talet när Finland gick på pumpen? När Scab gick på näsan? Då var det Finland som socialiserade. Finlands Bank och finska staten tog hand om eländet. **Rolf Kullberg** och **Esko Aho**, för vår räkning. Leve socialismen!

Så där kan man hålla på och ironisera. Men visst är det underligt att staten - vi skattebetalare, du och jag - ska ta hand om skiten som korkade och giriga bankdirektörer, idioter till revisorer och halvkorruppta ratinginstitut har ställt till med. Visst känns det lite som om vi blivit lurade. Som om det någonstans sitter en hop spelare, masterspelare, som dragit i vissa tåtar och styrt skeendet åt ett visst håll. Som anser att tiden är mogen för en ekonomisk finanskrasch som skakar världen. En krasch som sänker världens börser så att de som i god tid sålde innan kraschen nu kan gå in på lägre nivåer och börja pumpa upp börserna igen. Någon total krasch får det dock inte bli frågan om, inser våra masterspelare, då tar det för lång tid att få igång spelet igen. Därför behövs vi, socialister-na, som tar hand om kadavren under en övergångstid. Därefter köps friska delar ut billigt, obotligt sjuka begravs på statens bekostnad och spelet kan fortsätta. En av hörnpelarna i **mas-terplanen** är nämligen att förluster ska socialiseras och vinster privatiseras. Sådan är kapitalismen. Och socialismen.

HÄLGE

Ovärdigt, Perämaa!

■Åter igen, i samband med lagtingsdebatten om revisionsberättelsen, gick finansminister **Mats Perämaa** (lib) i en replikväxling till attack mot sin företrädare på finansministerposten. Det känns väldigt osmakligt och ovärdigt att Perämaa kritiserar Lasse Wiklöf (s), som bara för några veckor sedan

gick bort och inte längre kan försvara sig. Sorgen och saknaden känns tillräcklig ändå. Dessutom stämmer inte Perämaas påståenden. Lasse jobbade in i det sista med finansförvaltningslagen. Han drev den frågan väldigt hårt, vilket också förvaltningen kan intyga. Tvärtom var det kanske förvaltningen som

bromsade eftersom resurserna och krafterna inte räckte till. Hade Lasse fått som han ville hade lagen redan kommit till lagtinget. **Särskilt** orättvis känns kritiken då finansminister Perämaa själv inte visat någon större handlingskraft. Hittills har lagtinget bara sett en ytterst

osäker finansminister som till hösten ska lägga fram sitt första läroprov i form av landskapsbudgeten. Nu är det bara för finansministern att bevisa sin egen duglighet istället att skylla på andra. Om han under sin tid lyckas åstadkomma hälften av det Lasse Wiklöf gjorde så är det väl nog. **Camilla Gunell (s)**

MESSA NYAN Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■Har aldrig läst Rocky! Men nu ska jag börja! Verkar vara en intressant upplevelse. **050.**

■Jag tycker Viking och Tallink ska bjuda alla gnälliga skärgårdsbor på en vilig kryssning! Dom verkar behöva komma bort någon dag! **050.**

■Trafiken Långnäs - Överö fungerar jättebra! Men hur ska man kunna parkera bilen i Överö när bilkön täpper för parkeringen? Snälla trafikavdelningen måla ett vitt streck på vägen så att det blir en lucka i kön. **Pendlare.**

■Varför i hela friden har dom en 50 km skylt i Kyrkoby nu när vägen är hur bred och fin som helst? 70 km borde väl ändå vara rimligt eller? Varför kostades det på cykelbana och tunnel under vägen annars? **040.** **Svar:** Hastighetsbegränsningen kommer att justeras inom kort så att de blir mer ändamålsenliga. Då det ännu återstår vissa små arbeten med bland annat.skytning så gäller de gamla hastighetsbegränsningarna. Upphandlingen av vägbelysningen pågår som bäst. Belysningen beräknas vara klar inom november detta år. **Stig Jansson, vägingenjör på land-skapets trafikavdelningen.**

■Rocky is the shit! Låt ungarna läsa serien, så de inte får lika torr humor som sina föräldrar. **Blötisen.**

■Väger man nu tro att texten förblir på Yle-ettan efter alla veckor? Boxen är lika billig ännu. **Herr C S.**

■Det kanske är någon som vill bli av med skottrarna! Bara att hämta! Färdigt lastade. Haka på och kör! Om det inte är Säljis som utnyttjar stans parkeringar igen förstås. **Torrbollen.**

Ni som var på auktionen i helgen och ropade på besman, det finns sådana på Möbelmarknaden, Strandnäs för ett billigare pris dessutom. **0400.**

Något fattas mig dagligen. **KAFFE.**

■Du som numera äger ÅLE 144 . Jag har kupévärmaren kvar som hör till den bilen . Tag kontakt med Nyan så får du mitt nummer. **0457.**

■Noppe. Gör som jag och många andra – använd avstängningsknap-

pen på nätterna. Man måste inte vara näbar 24 tim/dygn. **Sover bra.**

■Jag hoppas att stan inte tänker stänga några gator den 22.9 när det är bilfri dag. Vissa har som jobb att köra bil. Bilfri dag, viket j...a paller. **0457.**

■Tack för oskulden & förlåt för tvättstugnyckeln, ska vi göra ett byte, du har min bruna jacka. **H. Panzne.**

■Är det bara ibland som man inte får programinfo på digiboxen! Helt klart ett stort minus igen. Väljer antennbolaget om de ska sändas? **Ny digiboxägare.**

■Vad fin Sara hade varit om hon fått le på bilderna! Varför måste modeller alltid bara ha "attityd" numera? Det finns för mycket "attityd" i världen - fram med mera glädje istället! **040.**

■Läste just om stenålders- och järnåldersmänniskornas magar. Parasiter hade dom i mängder, det mår man ej bra av. **040.**

■Du som hoppar på den stackarn som utövar en sport och råkar bo i närheten av något som händer omkring på hela Åland. Med det personpöppet hop-pas jag du har tillräckligt med bevis för en polis-anmälan, annars var tyst om du bara vågar messa. **Mvh Ronny.**

■Hänvisar till svensk flagg blir finsk på sjön? Artikeln 18.9, citerar: dessutom håller Rederi ab Eckerö på att flagga ut för att få sälja snus ombord.säkert! Flagga ut för att få sälja 2 stockar snus. Knappast, de handlar om sänkta personalkostnader och inget annat. Men det spelar inte så stor roll eftersom många gamla erfarna duktiga från besättningen tackar för kaffet och går. Tänk en gång till, ni kommer att göra bort er... **0400.**

■Blev nyss grön av avund över en resa till Höga kusten som AB ordnade. Varför bara dyra och långa resor i dessa knapptider AB? **040.**

■Finns väl både bra och dåligt med

Sverige också. Svenska byråkratin bl.a. Men hellre byråkrati på ett språk man kan förstå i alla fall. Dessutom har vi i ganska stor utsträckning självbestämmanderätt här på Åland och är inte tvungna att använda all byråkrati. Skulle nog kunna fortsätta vårt "lilla" liv. Vi pratar svenska, ser svensk tv, läser svenska tidningar och handlar i Stockholm. Sluta skämmas för vad vi är nu! **0457.**

■Filmade/fotade någon på rejset i lördags i Götby? Skulle vara roligt att se. **Jocke/tel 21 330.**

■Vad gör hälsovårdsnämnden åt fåglarna inne på Nikolajs café, det är allt annat än trevligt när de flyger över maten. **040.**

■Pålsböle skola kommer inte att läggas ner! **040.**

■Åland ska höra till Finland! Sverige s-ger! **040.**

■Den som messade in om en sida med gratis ringsignaler så gå in på www.zedge.net där finns teman bilder och musik till mobilen. **040.**

■Åland ska höra till Finland! **040.**

■Grattis till Kent Wessman som fyllde 15 igår. **040.**

GODBY TEL 43 250

Shimano
KASTSPÖ
AX 4000

59€
Ordinarie pris 69€

F:ma
ERIK MATTSSON
H MARRET
PUSSES
allt
du behöver
- ändå klöver övert!

VARO 09-20 • LÖRD 09-16 • SÖND 12-16

■Slaveri! Nu om någonsin ska ni se upp när det gäller plogning! Ni som är inom de privata och anställda kommer med all sannolikhet att bli utan ersättning för att ha jour tänk på det när julmaten står och kallnar och chefen äter varmt och gott. **Mvh en som vet.**

■Håller med om att hundar inte ska vara fastkedjade. Jag har två hundar och bor på lugnt läge, om det är vackert

väder efter en promenad så kan dom vara ute i varsin löplina. Dom trivs med det och eftersom jag har dom lösa ute så är dom lagom trötta och vilar. Men aldrig att jag skulle lämna dom ute om jag far bort! Funkar här i alla fall! **0457.**

■Är det någon som lär ut street-dance på Åland? Hör av er till messa Nyan. **11-åring.**

■Får man jobba med datorer på Fixtjänst? Jag som trodde det enda de gjorde där var att skrota dom ;) **0400.**

■Hej du som gillade min näsa i tisdags. Du stack innan chocken försvann, så jag hann aldrig tacka för komplimangen ;) **0457.**

■Om någon bensinmack skaffar tankmuffar till pumparna kommer jag att tanka bara där. Bensinångorna är cancerframkallande. **0457.**

■Du som tycker att Åland ska höra till Sverige. Vad skulle Åland ha varit utan Finland i kriget? Ryssarna hade planer att laga Åland till en ubåtsbas, och förryska Finland och Åland. Tänk lite på vad Finland har gjort för oss. **040.**

■Till dig som skrev om deltagaravgiften i Getadraget. 70 euro per bättlag är ju inte mycket. Du borde kanske fundera över ett jobb istället för fiska om du inte har råd. Bränslet till invägningsbåtarna är inte gratis, priser, fiskyngel med mera. Allt har sitt pris. **Deltagare i getadraget.**

■Enligt radio Åland skulle Sunds kommun undersöka en övergång till Klara tillsammans med Vårdö, hur har det gått med den undersökningen? **040.**

■Ett av mina barn såg klart och tydligt en mörk bil lämna en svart kattunge just vid parkeringen. Sen kom barnet hem med gråten i halsen och berättade och vi fann kattungen hjärtlost skrikande nära macken vid parkeringsbuskarna. Och den luktade mer hemmiljö än vildkattungar annars gör. **040.**

■Till 040...., nog är jag seriös alltid, så hur får jag kontakt med dig ? **H. Singel BS kille.**

■Ta reda på fakta om vem som nött däck på Södersundavägen innan du öppnar din glappa käft och anklagar mej för saker jag inte gjort. **040.**

■Är John som bor i Finström singel? **Khs-are.**

ZITS

”Reinfeldt lät som en gammaldags socialdemokrat.

KOMMENTAR I DAGENS NYHETER OM ÖPPNANDET AV RIKSDAGEN

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Bland folk

Harriet Tuominen

Hur självständiga är vi?

Ibland luras man. Som i ledaren nyligen där jag uppmanade folk att läsa **Pär Stenbäcks** kolumn i Hufvudstadsbladet.

Uppmaningen var inte lur, men jag citerade honom om att bara 11 procent av ålänningarna vill ha självständighet, och det var lur. Pärre hade siffran i huvudet från några år bakåt i tiden och tyckte det lät bra att påminna rikssidan om att det faktiskt är 89 procent som tycker att Åland skall vara en del av Finland. Visst låter det som en klar marginal.

Men marginalen är ännu bredare.

I valet senast fick Ålands framtid 8,3 procent av rösterna. Och enligt en tidigare mätning, som jag har i bakhuvudet, så har färre än 5 procent kryssat för att de vill ha självständighet. Man kan alltså rösta på ett parti utan att stöda det partiet står för. Varför inte.

Med andra ord är det över 90 procent, sannolikt över 95 procent av ålänningarna som tycker att självstyrelse är bättre än självständighet.

Eller finns det gäddor som smyger i vassen? Hur vill de obundna ha det, vad tycker de frisinade?

Från lurendrejeri till någonting helt annat.

Jag har suttit med i en jury som har haft glädjen att provläsa och -smaka en rad rättigheter i hotell- och restaurangskolans tävling Åländsk meny. Jodå, det är tillåtet att vara avundsjuk.

En del tävlingsbidrag var klart restauranginspirerade. Det fanns utförlig beskrivning på hur maten skulle läggas upp och serveras portionsvis, så där som jag aldrig gör för att jag kanske inte är så bra på just den biten. Men visst var det vackert.

Och så fanns det några rätter som jag föll pladask för. Inte snabba, inte vackra på det sättet, men de kändes rätt för mig. En av dem är den segrande fårgrytan (se Matrutan), som tar två dagar att åstadkomma. Hur få folk att satsa på någonting sådant? Jobba i två dagar för något som man äter upp på en halv timme.

Jag vet hur jag gör. Jag plockar fram allra största grytan, gör en riktigt stor sats fram till det avslutande skedet, fryser in grytköttet i lagom stora satser och så avslutar jag tillredningen av denna fantastiska två dagars gryta på mindre än en timme när det kommer gäster.

Så föll min blick på ett brevvärd på skrivbordet. "Mandragola film" stod det överst. Och så **Carlo Barsotti**, regissör. Yes!

Carlo Barsotti sprider budskapet om slow food, gjorde det bland annat på naturbruksskolan för några år sedan. Han skulle le förtjust och öppna ett gott vin till fårgrytan. Och njuta.

Om Barsotti, **Dario Fo** och andra intressanta personer tycker detta är mat att satsa på, då kan det inte vara fel för oss andra heller.

Det som mognar långsamt brukar bli bra. Det gäller både fårgryta och självstyrelse.

Finland klart med avtalet, Halonen hoppas på Åland

Ålands president. Tarja Halonen har visat stor förståelse och kunskap i åländska frågor. När hon nu hoppas att Åland skall säga ja till Lissabonfördraget så måste det betyda att hon tycker att Åland får en rimlig kompensation för tidigare avtal som förskjutit makt till Helsingfors och Bryssel. Bilden togs vid lagtingets öppning i fjol, där talman Gunnar Jansson harangerat presidenten. Foto: ANDREAS DIENERT

Det finns gott om tid ännu att diskutera Lissabonfördraget. Men finns det mer att få ut just nu för Åland?

President Tarja Halonen har väddat om att Åland nu säger ja till fördraget.

Utsch, det där är så tråkigt

Det var en av kommentarerna när Nya Åland för ett par veckor sedan frågade folk på gatan vad de anser om Lissabonfördraget. Det vill säga om lagtinget skall säga ja eller nej.

41 av 100 tillfrågade meddelade att de inte bryr sig om vad lagtinget gör. Den siffran kan mycket väl stämma in på hela befolkningen. Vad i fördraget kan väcka intresse hos en vanlig gräsröt?

Vad i fördraget kan väcka intresse hos våra politiker?

Trots det har fördraget visat sig vara av stort intresse, inte på grund av innehållet utan på grund av utpressningseffekten. Kanske hade Åland så småningom i vilket fall som helst fått talerätt inför EG-domstolen (som byter namn till EU i fördraget), men vi har ingen aning om när. Nu görs det. Vi vet visserligen av erfarenhet att ändringar i självstyrelselagen inte är några snabba processer, men löftet finns, svart på vitt:

"Dessutom har man tillsatt en arbetsgrupp som skall bereda en ändring av självstyrelselagen i fråga om landskapets möjlighet att bli hört i EG-domstolen", skrev statsrådet i anslutning till ratificeringen förra veckan.

Utöver det utlovas ett principbeslut om Ålands möjligheter att delta i behandlingen av EU-ärenden och påverka besluten. Vad det i praktiken innebär vet vi inte i dag, vi har inte sett principbeslutet, som alltså skall godkännas

av samma regering. Men det måste bli bättre än i dag. Sannolikt får vi någon form av system där Åland automatiskt finns med på ett hörn – utan särskild inbjudan eller särskild begäran från fall till fall – när frågor av åländskt intresse behandlas.

Varför det inte är så i dag – det finns veterligen inga juridiska hinder – kan man bara spekulera kring. Men måntro det inte till en del har med fördomar att göra. Fördomen att är man väldigt liten så har man inte så mycket att komma med.

Nu gäller det att bevisa motsatsen!

När president Halonen ratificerade fördraget hoppades hon samtidigt att också Åland säger ja.

Att döma av rösterna på gatan i Nya Ålands pejling finns det en majoritet på Åland som stöder den tanken. Om man räknar in dem som "inte bryr sig" så handlar det om en klar majoritet.

Men frågan är om den politiska oppositionen lyssnar. Socialdemokraterna krävde i veckan att också parlamentsplatsen skall finnas med i paketet och är inte ensamma om det kravet. Man pekar på att statsminister **Vanhanen** har ställt krav på en extra plats för Finland, vikt för Åland. I och med det har han visat att Åland har rätt till en plats, resonerar (s).

I och med det har han också visat att EU-parlamentet inte instämmer. Där förstår man inte alls vad saken gäller, möjligen av okunnighet,

men faktum ändrar det inte på. Och i riksdagen är motståndet mot att ge Åland en av det krympande antalet finländska platser kompakt.

Att Åland har rätt till en plats i parlamentet är svårt att förneka om man ser till fakta. Men om inte det går att få igenom, är det då värt att låta också andra förbättringar falla. Eller skall man försöka ta sig fram andra vägar? Hur har oppositionen och delar av centern tänkt sig det hela?

Att socialdemokraterna går ut så här tydligt och kräver också parlamentsplatsen efter Halonens värdjan om ett åländskt "ja" är litet intressant. Socialdemokraterna har ju betraktat Halonen som sin president. Å andra sidan säger gruppen också att det finns gott om tid ännu innan Åland behöver ta ställning. Vilket kan betyda att det också finns tid att justera ståndpunkten.

En samlad opposition kan i dag fälla fördraget för Ålands del. Samma gäller för en splittrad opposition med stöd av en splittrad center.

Vilka verkningar det skulle ha vet ingen i dag, annat än att om någon drabbas så är det Åland.

Harriet Tuominen

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2007:
7.285 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS
eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonssavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten
tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga
tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör:
Kiki Alberius-Forsman
tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportredaktör: Malin Tillström
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Karin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.7.2008
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 100 €
kvartal 51 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER				
Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser	
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14	
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14	
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14	
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14	
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14	
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12	
Target: onsdagar kl 12.00.				
Tel. 0600-9-1219				

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 02.45 L 13.45	→	ÅBO 07.00/08.15 → 19.15/20.15	→	M:HAMN 13.35 → 00.45 L
M:HAMN 23.55	→	H:FORS 09.55/17.00	→	M:HAMN 04.15

Passagerare med el, utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck, bilj, försälj. ej kan garanteras

Res med nya Galaxy till Stockholm 13.45

www.tallinksilja.fi

SILJA LINE

Torggatan 14, tel 16 711 eller 06001 74552 alla dagar kl. 08.00-21.00 (1.64 €/besvarat samtal + alltid insmsa)

TALLINK	Check-in senast 30 min. före avgång
Sthlm - Mariehamn - Tallinn	
18.00 - 00.50	→ 01.00 - 10.00
10.00 - 05.00	→ 04.50 - 18.00
Torgg. 14 • www.tallinksilja.fi tel 16 711 el. 06001 74552 (1.64 €/besvarat samtal + alltid insmsa)	

ÅLANDSTRAFIKEN tom 23.12-08

MARIEHAMN-KAPELSSKÄR

Tom 20.9-08

Från 21.9-08

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen

MAR	KAP
08.00	09.15
16.00	17.30
15.30	12.00
22.00	19.00

ÅLAND-FINLAND dagligen

ÅLAND	ÅBO	H:FORS
01.10 L 2)	06.30	
04.35 M	09.40	
09.55 M 1)	15.30	
14.25 M 3)	18.55	
14.10 M	07.45 2)	
23.35 M	16.45	
07.45 M	18.00 1)	
03.20 L	20.10 3)	

1) Reservation för charteravgång. Kontakta vår resebutik för information.
2) Isabella ur trafik 8.9 kl 19.50 i Åbo. Åter i trafik 11.9 kl 21.00 i Åbo.
3) Amorella ur trafik 6.9 kl 07.45 i Åbo. Åter i trafik 26.9 kl 08.45 i Åbo.

Billjettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. före ord. avgång.

BUSS: transfer med Sundqvists, Mariehamn (Storagatan 2)-Långnäs 1h före avgång. Åven Långnäs-Mariehamn alla avgångar, 12 EUR/person.

VIKING LINE Storagatan 2, tel 260 11, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

Nöjeskryss på M/S Eckerö i höst!

Fredagar och lördagar 18.30 (buss från Mariehamn 17.30).

Pris 30 euro/person inkl. buss- och båtresa t/r, två rätter à la carte samt underhållning (t.ex. 6/9 4-Fun, 13/9 4-Fun, 20/9 Soundway, 27/9 Moonlight).

Turlista 8/9 2008-11/1 2009 (lokala tider)

Från Eckerö	alla dagar 13.30 18.30	fre-mån även 8.30
Från Grisslehamn	alla dagar 10.00 15.00	tors-sön även 20.00

Extraturer i höst:
Från Eckerö tors 16/10 kl. 08.30.
Från Grisslehamn tis 23/12 kl. 20.00.

Buss: Till Stockholm från alla båtankomster. 8.30-turen via Cityterminalen.
Från Stockholm (T) Tekniska högskolan 2 h före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen.
Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8.00 och 13.00 till 10- resp. 15-turen.
Från Mariehamn, Bussplan 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst.

Bokning tel. 28 300, växel 28 000, Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckeroelinjen.ax

ECKERÖ LINJEN
Torggatan 2, 22100 Mariehamn

Ta en paus...

Alla dagar 10:00 → 15:45

Sthlm M:hamn
Sönd-Tisd 18:00 → 02:00
Ond-Lörd 18:00 → 03:30

BIRKA PARADISE
Bokning tel 28 040 www.birka.se

4 oktober

ANTIK & KURIOSA
EUR 55

SHOPPING
I BARKARBY
EUR 38

SUNDQVIST RESOR
Bussplan, tfn 22 570 info@sundqvists.com

Boka Skaldjursveckor 1-18 oktober

Öppet 14 - 20 tfn 19 931

Restaurang NAUTICAL

FREDAG 19 SEPTEMBER 2008

dagens ålänning

“Ni har ingen brottslighet här”

Bor du här?
-Ja, jag bor här i Mariehamn. Vi har bott här i tre år. När vi blev pensionärer så ville vi göra något annat och vi har varit till Åland på somrarna.
Med ”vi” avser Inger sig själv och maken **Bengt**. De flyttade från Gävle till Mariehamn och upplever staden som lugn och trevlig. Och trygg framförallt.
-Ni har ingen brottslighet här. Jag läste hur ni hade stora rubriker om en kvinna som blivit tagen på bröstet. I Gävle skulle ingen ha noterat det.
Inger har en väldigt snygg jacka på sig.
-Den har jag köpt i Gävle för 5-6 år sedan i en butik som inte finns längre. Jag trivs jättebra i den. Den är gångbar och jag har inte sett den på någon annan.

Trotsar regnet. Inger Nordin trotsar duggregnet, men på reporterns begäran slår hon upp paraplyet.

Hur får du tiden att gå på Åland?
-Vi har alltid fullt upp. Jag trodde aldrig vi skulle ha så bråttom jämt. Vi har fått goda vänner som vi umgås med och så får vi gäster från Sverige stup i kvarten.
Vad är speciellt med Åland?
-Det är lugnet framförallt. På sommaren är det fart och fläkt men inget bus som jag upplever det.
Hon tycker också om att det är bra sjukvård.

Text och foto: NINA SMEDS

vädret

Fredag
Stockholm 11/+9, 0,1m
Åbo 10/+8, 0,4m
Helsingfors 10/+10, 0,1m
Jomala 11/+9, 0,3m
Märket 11, 11
Nyhamn +9, 3
Kumlinge +9, 2

Lördag
Stockholm 12/+6, 0,2m
Åbo 11/+5, 0,1m
Helsingfors 12/+4, 0,1m
Jomala 12/+4, 0,1m
Märket 10, 1
Nyhamn +9, 3
Kumlinge +9, 2

Söndag
Stockholm 13/+7, 0,1m
Åbo 12/+5, 0,1m
Helsingfors 12/+5, 0,1m
Jomala 11, 11
Märket 10, 1
Nyhamn +9, 3
Kumlinge +9, 2

Vattenståndet i går kl 15
Föglö -26 cm, Åbo -27 cm

Solen i dag
Upp Ner
Mariehamn 7:18 19:47
Helsingfors 6:58 19:27
Stockholm 6:26 18:55

Max/min temp. 11.9 - 18.9. klo 9
Jomala +13,6 11.9. +0,4 14.9.
Åbo +12,7 11.9. +1,5 14.9.
H:fors +12,8 13.9. +3,7 14.9.

För ett år sedan
Jomala 11, 11
Åbo 11, 11
Helsingfors 10, 10

Utomlands i går
Köpenhamn 12, Madrid 26
Oslo 10, Rom 24
Bryssel 13, Aten 27
Moskva +9, Las Palmas 25
London 16, Phuket 31
Paris 15, Peking 29

METEOROLOGISKA INSTITUTET
Vädertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +Isa

dagens rätt

Curryfilé

500 g grislilé
1 msk curry
1 tsk salt
2 äpplen
8 lagerblad
1 pkt bacon (140 g)
1 dl matlagningsgrädde
Skär filén i 8 bitar. Krydda med curry och salt. Kärna ur äpplena och skär i klyftor. Fördela äpplen och lagerblad på filébitarna. Linda bacon runt köttet och lägg dem i en ugnssäker form. Stek i ugnen ca 25 minuter. Häll över grädden de sista 5 minuter. Servera med t ex ris och salladsgrönt.

TIPSA 0457 313 4444 MESSA 0457 323 4444 RING 018 23444

REA

KÖKS-BÄNK
med cementskiva
117x30x98
Norm. 489€
nu 389€

allaRum.
I Magasin • Torggatan 6, 22100 Mariehamn • Tel 15 915
Måndag - fredag 10.00 - 18.00, lördag 10.00 - 15.00

DATA GROUP
IT-projekt i samverkan

brother
MFC 6490
Professionell multifunktions-skrivare (skrivare, kopiator, scanner, fax) i A3 med trådlös nätverksanslutning.

349€ inkl. moms

NYHET!

MKAB.com
Skarpansv. 26, tel 13 536, fax 16 566
Öppet: vardagar 8.30-17.00
lördagar 10-14

datorer • nätverk • skrivare • kopiatorer • service • kassasystem • kontorsmöbler • kontorsmaterial

Nyan Nappet

ÅLANDS LÄNGSTA FISKETÄVLING PÅ GÄDDA

1 JUNI - 31 OKTOBER

VINSTER FÖR 1600€

Tävlingsregler, resultat, bilder m.m. se www.nyan.ax Nya Åland ☆☆☆

G.O.A. KAJAKCENTER LUMPARLAND

Att göra

- ✓ MOTIONSPADDLA
- ✓ GODBYMÄSSAN
- NY PADDELJACKA
- ✓ KÖPA BEG. KAJAK
- BOKA EN KURS

Öppet
Onsdag-Fredag (17-19)
Lördag-Söndag (11-14)

Adress
Café Ingela, Svinö

Mer info
www.GETOUTADVENTURES.ax
+358 408 711 637

MILJÖBIL!

Toyota Prius Business Hybrid/AT -05
Medkörd: 56 000 km

Hybrid El/Bensin med automat-låda, nyckellöst centrallås, antisladd-system, ACC-klimat-anläggning, dubbla airbags + sidoairbags, integr CD/AM-stereo, farthållare, vinterhjul m.m

Fullständig servicebok, 5 års garanti på hybrid-system samt batteripaket.

0,4 l/mil bränsleåtgång. CO2-utsläpp endast 104 g/km!!

ERbilab
Vikingagränd 1 A 22100 Mariehamn
Tfn 14750 GSM 0400 595 732
Öppet vard 10-17

Överföring av videoband till Dvd, de flesta videoformat även HDV till Blu-ray.

Videofilming av bröllop och evenemang.
Ring för mer info.

Samjo mediaproduktion
+358 457 361 3253
Kvällar och helger

BETONGGRIVNING

- Pikning
- Klippning
- Golv-/väggsågning
- Betongborrning

Karlssons GRÄV AB
tel. 0457 313 5406

Vi utför även markarbeten, grus och fyllningsmassor mm